

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik

MEEQQAT INUUSUTTULLU AKORNANNI NAPPAATIT TUNILUUTTUT

Ulluunerani paaqqinnittarfinni, atuarfinni assigisaannilu
pitsaaliunissamut ilitsersuutit.

2025

Siulequt

Meeqqat inuusuttullu akornanni nappaatit tuniluuttut. Meeqqanik paaqqinnittarfinni pitsaaliuinissamut ilitsersuut Sundhedsstyrelse-p arfineq aappassaanik 2020 saqqummersitaa Smitsomme sygdomme hos børn og unge. Vejledning om forebyggelse i daginstitutioner, skoler m.v. nunatsinnut naleqqussarlugu suliaavoq.

Maleruagassat tunngaviusut sukumiisumik nassuiarneqarneri kialu suut suliasarigai ilitsersuummi imaritinneqarput. Tunillatsinnaveersaarneq nassuiaatigineqarpoq nappaatillu ataasiakkaat arlallit eqqartorneqarlutik.

Ilitsersuut suliffeqarfinnut, atuarfinnut, angajoqqaanut peqqinnissaqarfimmullu tunngatinneqarpoq. Ilitsersuutip suleqatigiinnermi oqilisaaqataanissaa kissaataavoq.

Meeqqat napparsimasut angerlarsimatinnerisigut, angerlarsimaffinni, atuarfinni ulluuneranilu paaqqinnittarfinni eqqiluisaarluarnikkut, meeqqat angajoqaanut suliffeqarfinnullu nuannaarutaasumik nappakulannginnerulersarput. Malerua-gassanik maleruaaniarneq tamaginnut piumasaqaatitaqarpoq. Ilitsersuummi paasissutissat siunnersuutillu ulluinnarni tunillatsinnaveersaarnermut, eqqiluisaarnerp pitsanngorsaavigineqarnissaanut akisussaaffiliinermullu atorneqarsinnaapput, nappaatillu ataasiakkaat pillugit paasissutissanik pissarsiviusinnaallutik.

Qallunaat Nunaanni Sundhedsstyrelse-p 2020-mi saqqummersitaa **Smitsomme sygdomme hos børn og unge**. Vejledning om forebyggelse i daginstitutioner, skole m.v. nunatsinnut naleqqussarlugu Nunatsinni Nakorsaa-neqarfimmit saqqummersinneqartoq, 2025.
Ilitsersuut aaneqarsinnaavoq www.nun.gl

Assiliartai titartagartaalu: Nina Spore Kreutzmann, Tegnestuen Tita

Imarisai

1.	Aallaqqaasiut	6
2.	Tunngaviusumik maleruagassat	7
2.1	Qaqugu meeraq meeqqerivimmukaanqassava?	8
2.1.1	Tunillaasinnaagaluarluni meeqqerivimmiinneq	8
2.1.2	Meeraq napparsimava peqqissisimavaluunniit?	8
2.2	Nappaat pillugu paasissutissiineq	9
3.	Nappaatip tuniluuttup ersiutai	11
3.1	Nappaammut ersiutit nalinginnaasut	11
3.2	Nappaammut ersiutit immikkut ittut	11
3.3	Kissarneqarneq	11
3.3.1	Kissarneqarneq kissarnersiorterlu	11
3.3.2	Kissarneqarluni noqartarneq	12
3.3.3	Meeqqami kissarnilimmi ersiutit ernumanaatillit	12
4.	Kiap suna suliassaraa?	13
4.1	Sulisut pisussaaffii	13
4.1.1	Meeqqerivimmi meeraq napparsimasoq	13
4.1.2	Meeqqerivimmi nappaalasoqarnera	14
4.1.3	Eqqiluisaarnermi maleruagassat	14
4.1.4	Meeqqerivimmiilerneq	14
4.1.5	Tuniluuttumik nappaalasoqartillugu sulisoqarnikkut pissutsit	14
4.2	Angajoqqaat pisussaaffii	15
4.3	Peqqinnissaqarfiup pisussaaffii	15
4.4	Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup pisussaaffii	16
4.5	Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup pisussaaffii	17
5.	Nappaat tuniluuttoq qanoq paasisariaqarpa?	18
5.1	Tunillatsianermut tunngasoq	18
5.2	Tunillaaneq	21
5.2.1	Tunillaassuisut	22

6.	Tunillaassuinerup pitsaaliornissaa	24
6.1	Assaat eqqiluitsuutinneri	25
6.2	Assaat asannissaat	26
6.3	Assannik tunillannartuiaaneq	26
6.4	Aaqqatit	27
6.5	Anersaartuutit aqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera	27
6.6	Nerisat arrorfii aqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera	28
6.7	Ameq aqutigalugu tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera	28
6.8	Nerisat aqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera	29
6.9	Annertusisamik eqqiluisaarnaq	29
7.	Nappaatit tuniluuttut	30
7.1	Toqqusaarlunneq (tonsillitis acuta/ aniornininnermik ilalik scarlatina)	30
7.2	Meeqqani ammikkut aseruuttoorneq tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartoq	32
7.3	Ajussat (folliculitis/ furuncles)	32
7.4	Meeqqat qumaat (enterobiasis)	33
7.5	Meeqqat amerluutaat tuniluuttoq (impetigo)	34
7.6	Timminneq meriarnerlu (aqajaqqukut inalukkakkullu aseruuttoorneq)	35
7.7	Kilaat (scabies)	38
7.8	Nuffaserneq (sorkkukut torlukut iggissakkullu aseruuttoorneq) toqqusaarlullu virus-imik patsiseqartoq)	39
7.9	Nuffasernemi siggukut aseruuttoorneqalerneq (herpes)	41
7.10	Savarneq (parotitis epidemica)	42
7.11	Tingulluut tuniluuttoq Hepatitis A	43
7.12	Tingulluut tuniluuttoq Hepatitis B	44
7.13	Hiv-mik tunillatsinneq (human immunodefekt virus)	45

7.14	Assakkut isikkakut qanikkullu pullaqisoqarneq (hand-, foot- and mouth disease)	46
7.15	Nuallunneq Influenza	47
7.16	Illummoorneq Kighoste (pertussis)	48
7.17	Toqqusaarluut kunissuunnikkut tunillaattartoq (mononucleosis infectiosa)	50
7.18	Kummanneq (pediculus capitis)	51
7.19	Kiinnakut aniorneqarneq (parvovirusinfektion, erythema infectiosum)	54
7.20	Siutip iluagut aseruuttoornikkut maqisoorneq (otitis media suppurativa acuta)	55
7.21	Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq tuniluuttoq (Meningokoksygdom)	56
7.22	MRSA (tappiorannartut stafylokokkit antibiotikanut akiuussinnaanngorsimasut)	58
7.23	Mæslingerneq (morbilli)	59
7.24	Aappaluararneq/qimmeralanneq (rubella)	60
7.25	Kuppiararneq (varicella)	62
7.26	Sikannertuusap (skovflåt) tunillannartuanik tunillatsinneq	64
7.26.1	Sikannertuusamit tunillatsinneq (Borreliainfektion)	64
7.26.2	Sikannertuusamik patsiseqartumik qaratsakkut aseruuttoorneq	65
7.27	Oquninneq (dermatofytoser, ringorm)	66
7.28	Ulluni pingasuni kissarneqarneq (exanthema subitum)	67
7.29	Sakialluut Tuberkulose	68
7.30	Unngut (molluscum contagiosum)	69
7.31	Unngut (verruca vulgaris)	70
7.32	Isikkut aseruuttoorneq (conjunctivitis)	71
8.	Nappaatit tuniluuttut ataasiakkaat nalunaarsorsimaffiat	74
	Atuagassat allat	78

1. Aallaqqaasiut

Meeqqat napparsimasut meeqqamut namminermut angajoqqaanullu erloqissutaasarput, nalornineq apeqqutissarpassuillu takkussuussinnaasarlutik. Ilitsersuut una apeqqutit taamaattut akissutissarsiniarlugit suleqatigiinnerlu uummarissarniarlugu suliaavoq.

Ulluunerani meeqqerivinni atuarfinni assigisaannilu nappaatit tuniluuttut atugaanerisa ikilisinnissaat, ilitsersuusiormi siunertat pingaarnersaraat¹.

Sullinniakkat tassaapput ulluunerani meeqqerivinni, atuareermermi paaqqinnittarfinni atuarfinnilu sulisut, kiisalu angajoqqaat peqqinnissaqarfimmilu sulisut.

Suliffeqarfiit peqqinnissaqarfillu maleruagassanik atuuttunik maleruaassapput sapinngisarli tamaat nappatsaaliinissaq, eqqiluisaarnikkut angajoqqaallu meeqqanik napparsimasunik angerlarsimatsitsinerisigut anguneqarsinnaavoq.

Ilitsersuut ulluunerani meeqqanik paaqqinnittarfinni nappaatit tunillaassuuttut pillugit peqqussummik² Nunatsinnilu Nakorsaaneqarfiup ulluunerani paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnissaq pillugu ilitsersuusianik tunngaveqarpoq³.

Ilitsersuummi nappaatit tuniluuttartut pillugit pissutsit nalinginnaasut nappaatilulu ataasiakkaat pillugit pissutsit immikkut ittut eqqartorneqarput.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup nittartagaani www.nun.gl qulequttap *Nappaatit tunillaassuuttut* ataani ilitsersuummut tapiliullugit atorneqarsinnaasunik peqarpoq. Tassanissaaq nappaatinut ataasiakkaanut tunngatillugu paasissutissat suliffeqarfimmi nivinngarneqarsinnaasut pissarsiassaapput.

-
1. Ulluunerani meeqqeriviit ukioqanngitsuniit atualersussanut (angerlarsimaffimminni paarsisartut, meeraaqqeriviit, meeqqeriviit ataatsimoortunullu meeqqeriviit) kiisalu atuarfiit, Atuareersunut paaqqinnittarfiit, inuusuttut klubbii, isumaginninnerup perorsaanerullu iluani neqeroorutaasut allat namminersortunit pisortanillu ingerlanneqartut.
 2. Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut ineriikkiartuutaasunik ulluunerani neqerooruteqartarmermi nappaatit tuniluuttut pakkersimaarniarlugit iliuusissat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 5, 13. april 2010-meersoq.
 3. Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitsersuusaa ” Paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnissaq Meeqqat sulisullu tunillatsaaliorneqarnissaat pillugu ilitsersuusaaq ”. Nutartigaq aaneqarsinnaavoq www.nun.gl

2. Tunngaviusumik maleruagassat

Maleruagassat tunngaviusut inatsimmi aalajangersaavigineqartarput soorlu: kiap suna suliassaraa, tunillaassuunneq millisinniarlugu iliuusissat, kiisalu nappaatip atugaanera pillugu paasissutissiinissami malittarisassat.

Nappaatit tuniluuttut marlunnut immikkoortinneqarsinnaapput:

1. Nappaatit tuniluuttut immikkullu ulorianaateqartut⁴, ass. qaratsap ameraasaatigut aseruuttoorneq immikkut maleruagassartalik. Taakku qaqutiguukannersuupput, suliffeqarfinni nalinginnaasuunatik meeqqanili sulisunilu taakkulu angerlarsimaffiini atugaasinnaallutik. Nappaatinut taakkununga tunngatillugu pitsaaliuiniarluni iliuuseqarnissaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisussaaffigaa. Nakorsat taama nappaatilinnik naammattoorsisut nalunaaruteqartussaataanerisigut⁵, Nunatsinni Nakorsaaneqarfik nappaatip ataasiakkaanit atugaanera paasisaqarfigisarpaa.
2. Nappaatit tuniluuttut allat akulikinnerusumillu atugaasut, ulluunerani paaq-qinnittarfinni ukioqanngitsuniit arfinilinnik ukiulinnik meerartalinni atugaanerupput. Nappaatit taakku ilarpassui pitsaalineqarsinnaanngillat ikioqatigiinnikkulli tuniluunneri millisinneqarsinnaapput. Nappaatit taakku tuniluunnerisa millisinnissaannut meeraaqqerisut siunnersuisinnaapput⁶.

-
4. Nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuusit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 31, 13. juuni 2023-meersoq aamma Nappaatit tamanut ulorianartut pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 39 7. aggusti 2023-meersoq.
 5. Nakorsat nappaatinik tuniluuttunik nalunaaruteqartarnissaannut tunngatillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitersuusaa.
 6. Meeqqat peqqissusaannik misissuisarneq meeraaqqerinerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4 februaarip 14-ani 2005-imeersoq.

2.1 Qaqugu meeraq meeqqerivimmukaaneqarsinnaava?

Meeqqat sulisullu napparsimasut meeqqerivimmiinninnissaat meeqqallu tuniluuttumik nappaatillip tunillaasinnaajunnaaruni aatsaat meeqqerivimmut utersinnaanera, pingaarnertut maleruagassaavoq.

Meeraq peqqissisimassaaq sammisaqartitsinernilu immikkut paaqqutarineqarani peqataasinnaassalluni.

Maleruagassamilli pingaarnermi allaanerusoqartarpoq taamatuttaaq peqqinneq napparsimanerlu aalajangersimasumik nassiuiaruminaatsuupput.

Nappaatit nalinginnaanerusut meeqqallu qanoq ilippat meeqqerivimmut utersinnaanera pillugu nalunaarsukkat, **immikkoortoq 8-mi** takuneqarsinnaapput.

2.1.1 Tunillaasinnaagaluarluni meeqqerivimmiinneq

Nappaatit ilaat tuniluussinnaagaluit meeraq peqqippat meeqqeriviliaanneqarsinnaavoq (ataani pineqartut takukkit). Nappaatit matumani pineqartut tassaasinnaapput siutikkut maqisoorneq, kiinnakkut aniorneqarneq, assakkut isikkakkut qanikkullu pullaqisoqarneq, nuffasernermi siggukkut aseruuttoorneqalerneq, meeqqat qumaannik qumaqarneq, unngoqarneq assigisaallu. Nappaatit taakku peruluutaaneq ajorput meeqqamullu malunnaataasarnatik. Peqqissunik tunillaasinnaasoqartarmat, meeqqat nappaammut ersiutillit angerlarsimatinnerisigut tuniluunneq pinngitsoortinneqarsinnaanngilaq. Allatigut nakorsartinneq sivisusinnaagaluq aallartinneqareersimappat ass. kumaqarnermi kilaqarnermilu meeraq meeqqerivimmut utersinnaavoq.

2.1.2 Meeraq napparsimava peqqissisimavaluunniit?

Pingaartumik meeqqani napparsimaneq napparsimannginnerluunniit aalajangiivigiuminaassinnaasarmat, akuttunngitsunik naliliisoqartariaqartarpoq.

Meeraq kissarneqanngitsoq peqqissusaalu nalinginnaasumik sunnerneqanngitsoq, peqqissutut nalilerneqartarpoq. Meeraq sulisunit immikkut paaqqutari-sariaqassanngilaq sammisasaqartitsinermilu peqataasinnaassalluni. Ass. meeraq aneeqataasinnaassaaq angalaariaqataasinnaassallunilu.

Meeqqap suli peqqissilluarani meeqqeriviliartinneqartup akiuussutissaqarpiannginnini pissutigalugu nappaammik kingunerluuteqartitsisinnaanera imal. allamik nappaatissarsisinnaanera qaninnerussaaq. Taamaammat meeqqap kissarnerutereerneranit sivikinnerpaamik ulloq ataaseq angerlarsimatikkallarneqarnissaa pitsaasuvoq.

Nalinginnaasumik peqqissussaa nappaammik sunnerneqarsimappat, kissarneqarpat imal. aalajangersimasunik nappaammut ersiuteqarpat, meeraq napparsimassaaq. Nappaatit tuniluuttut ersiutaat pillugit **kapitali 3** atuaruk.

Nappaat suussusersiniarlugu angajoqqaat peqqinnissaqarfimmut attaveqartillugit tunillaassuisunilluunniit paasiniaaqqusilluni suliffeqarfik/atuarfik piumasaqarsinnaatitaannigilaq (aaversinnikkut, tagiussilluni misissugassanik tigusinikkut assigisaatigullu). Peqqinnissaqarfimmi misissuinermit tunngasut **immikkoortoq 4,3-mi** atuakkit.

Sulisut pissutsinik nalinginnaasunik nalornigunik meeraaqqerisumut attaveqarsinnaapput. Angajoqqaat meeqqamik nappaataat pillugu peqqinnissaqarfimmut saaffiginnissinnaapput. Meeraq aalajangersimasoo pillugu angajoqqaat akuersi-seqqaarnagit meeqqerivik peqqinnissaqarfimmut saaffiginnissinnaatitaannigilaq. Meeqqap meeqqerivimmut uternissaa nalornissutaappat Nunatsinni Nakorsaaneqarfik attavigineqarsinnaavoq. Nappaatinut ulorianaatilinnut tunngasut tamatigut Nunatsinni Nakorsaanermit aalajangiivigineqartarput.

2.2 Nappaat pillugu paasissutissiineq

Suliffeqarfiup/atuarfiup pisortaata taassumaluunniit sinniisaata nappaatit tuniluuttut meeqqat sulisullu angerlarsimaffiinut paasissutissiissutigissavai. Tamanna meeqqerivinni ukioqanngitsuniit arfinilinnik ukiulinnik paaqqutalinni, alagarsiinikkut pissaaq.

Nappaatini peruluutaasartuni ass. qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermi pisortaq sinniisorluunniit Nunatsinni Nakorsaaneqarfik isumaqatigalugu meeqqat (sulisullu) angerlarsimaffiinut paasissutissiissaaq. Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup kikkut qanorlu iliornikkut nalunaarfigineqarnissaat aalajangissavaa. Meeqqerivinni meeraaqqerivinnilu ataatsimoortuni immikkoortortami nappaateqarfiusumi pisortap immikkoortortani allani pisortat allat ilisimatissavai.

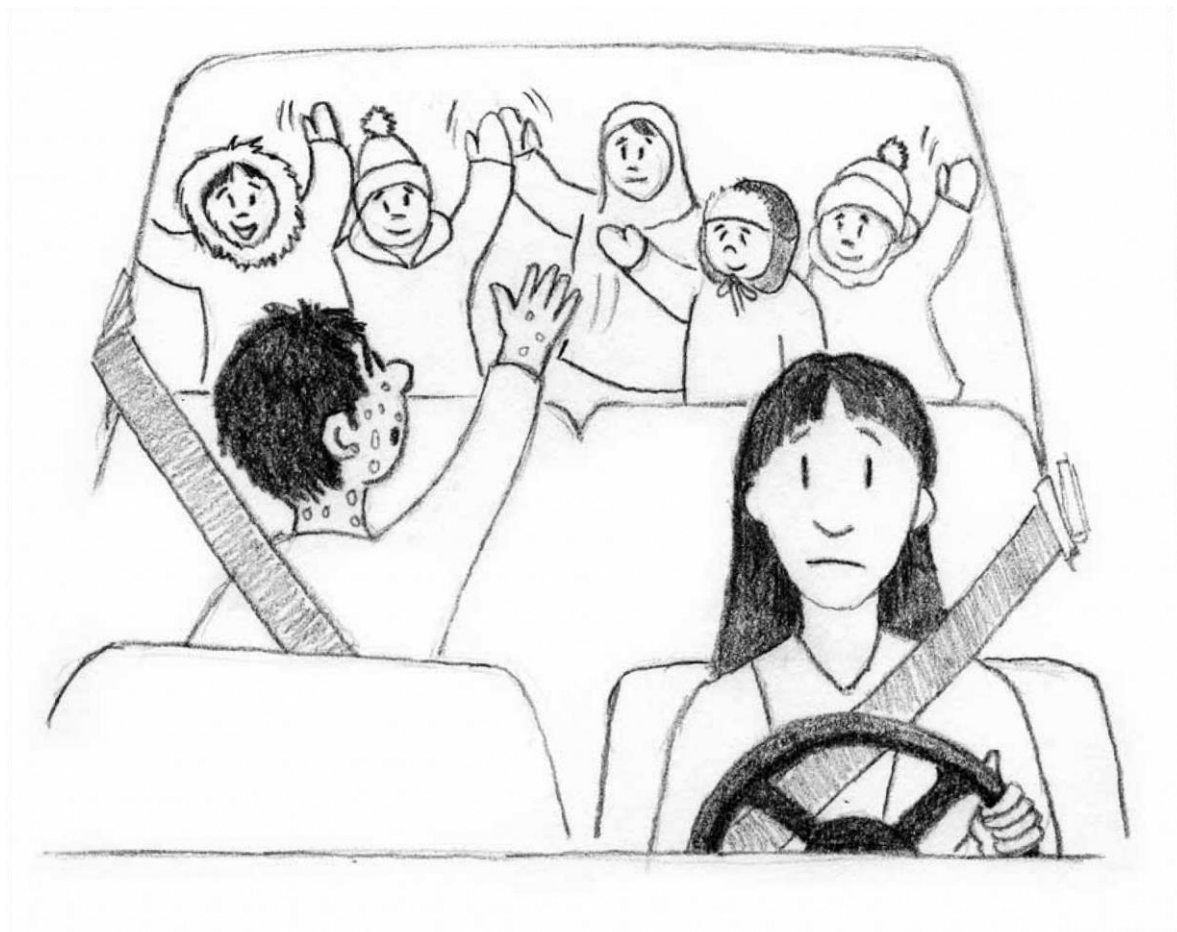
Nappaat tuniluuttoq perulunnartuuppat meeqqeriviup/atuarfiup pisortaa Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit paasitinneqassaaq. Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup napparsimaveqarfik paasissutississavaa.

Nappaatit tuniluuttut allat pingaartumik meeraaqqerivinni atugaasut pillugit pisortap paasissutissiinera, angajoqqaat meeqqamik napparsimanerannik, minnerunngitsumillu nakorsamit naliliivigineqarsimappat, sumik nappaateqarnerannik ilisimatitsinerannik tunngaveqarpoq. Suliffeqarfimmi tuniluuttumik nappaateqarnera ilisimassallugu angajoqqaanut allanut sulisunullu tamatigorluinnangajak soqutiginaateqarpoq.

Pissutsinili immikkut ittuni ass. HIV-imik tunillatsissimanermit taamaasiornissaq siunertaqanngilaq. Meeqqeriviup/atuarfiup pisortaa nappaat pillugu paasissutissanik nipangiusimasussaataavoq. Pisariaqartinneqarpalli angajoqqaat akuersi-seqqaarlugit paasissutissiisoqarsinnaavoq.

Allagarsiussaq kikkunnit tamanit takuneqarsinnaassaaq meeqqallu aqqa ilan-
ngunneqassanngilaq. Nappaat tuniluutiasuusinnaavoq ass. naarlunneq, kuppia-
rarneq kumaqarnerlu, imal. sivisuumik kissarneqarneq, ass. ulluni pingasuni
kissarneqarnermik taaneqartartoq.

”Paasissutissiissutit allat”-nik qulequtsikkami nappaatit nalinginnaasut arlallit
pillugit angajoqqaanut paasissutissatut siunnersuuteqarpoq allanik. Taakku anil-
latsillugit nivinngarneqarsinnaapput. Nittartakkami takukkit www.nun.gl

3. Nappaatip tuniluuttup ersiutai

Nappaammut ersiutit meeqqap tuniluuttumik nappaateqarneranik pasitsaassiner-mut tunngaviusinnaasut assigiinngitsorpassuupput:

- Ersiutit nalinginnaasut
- Nappaatip suunera apeqqutaalluni ersiutit immikkut ittut
- Kissarneqarneq

3.1 Nappaammut ersiutit nalinginnaasut

Meeraq napparsimanialersoq qasoqqagajuttarpoq, meerujuulluni, eqqissiviilluni imal. qiangalalluni. Meeqqat mikisut naamikkut ajoquteqanngikkaluarlutik ilaa-tigut naarlunnerartarput meriarsinnaasarlutillu.

3.2 Nappaammut ersiutit immikkut ittut

Ersiutit nalinginnaasut saniatigut nappaatit assigiinngitsut immikkut ittunik ersiuteqarsinnaapput. Kakkilertanerusinnaavoq, quersornerusinnaalluni, isikkut marniliuuttumik aseruuttoornerusinnaalluni, anersaartorneq ilungersunarsisin-naalluni ammikkulluunniit aniornininnerusinnaalluni. Meriarneq timminnerlu aqajaqqukut inalukkatigullu aseruuttoormik patsiseqarsinnaapput siulianili taaneqareersutut nappaatinik allanik aamma patsiseqarsinnaallutik.

3.3 Kissarneqarneq

3.3.1 Kissarneqarneq kissarnersiorterlu

Erlukkut kissarnersiuterminu inuup peqqissup kissarnera ullaakkut 36,5-37,5° C –uvoq unnukkullu 37,9° C pallissinnaallugu. Qanikkut siutikkulluunniit kissar-nersiutit ½°-imik appasinneruvoq. Siutikkut kissarnersiut meeqqani ukioqa-lereersuni atorneqarsinnaavoq. Ammip qaagut nipititsilluni kissarnersiutit tut-suiginavissuunngilaq. Meeraq inimi kiappallaanngitsumi nal. ak. affaa qasuer-saartinneqareerpat kissarnersiutit qanertariaqarpoq. Meeqqap napparsimanngikka-luup nalinginnaasumik pinnguarnerni qianerani unniit kissarnera 38,0° C-mut qaffassinnaasarpoq.

Nappaatit tuniluuttut amerlanersaat kissarnejassutaasarpot. Meeraq 38,0° C – imik sinnerluguluunniit kissarnejartoq kissarnejartutut nalilenejassaaq. Pingaartumik meeraqqat kissarniniasuusarpot, kissarulunnerlu (39,0° C sinnerlugu kissarnejarneq) meeqqat tuniluuttunik nappaateqarneranni nalinginnaasuuvoq. Ilaannaminnguini taamaallaat navianaatilimmik nappaateqartoqarnermut tamanna ersiutaasarpot.

Meeqquerivimmi meeraq peqqissutsimigut nappaammik sunnernejarsimasoq kissarnerioriaraanni, siutikkut kissarneriut atorumaneqarnerusarpot.

Kissarnejarneq aallernikkut timip ernganik annaasaqaataasarpot. Meeraq imermik amigaateqaleqqunagu naammattumik imigaqartinnissaa pisariaqarpot sulilu pingaaruteqarnerulersarluni meeraq meriarlunilu timmippat. Meeqqat mikinerit imermik amigaateqarnermut misiggarinnerusarpot.

3.3.2 Kissarnejarluni noqartarneq

Meeqqat ilaat kissarnejarlutik noqarsinnaasarpot. Meeraq siullermeerluni noqarpot peqqinnissaqarfik ingerlaannaq attaviginejassaaq. Meeraq noqartoq angajoqqaajulluni uippallernarsinnaavoq kissarnejarnermulli atatillugu noqarneq ulorianaateqanngilaq. Meeraq meeqquerivimmiinnermini noqarpot peqqinnissaqarfik ingerlannaq attaviginejassaaq.

3.3.3 Meeqqami kissarnilimmi ersiutit ernumanaatillit

Nappaammut ersiutit ilaat meeqqap perulunneranut takussutissaasinnaammata, peqqinnissaqarfik erngerluni attavigineqartariaqarpot.

Ersiutit ernumanaatillit tassaappot:

- Meeraq nukillaangasoq ilaguutiinnartoq, piumassuseqanngitsoq attavigiuminaatsorlu
- Kissarnejaraluarluni attorlugu nillataartoq, qarsungasoq tungujorujuttorluunniit, imal. assai isigaalu malunnaatilimmik nillertut
- Noqartarneq
- Anernikilliorneq
- Meeraq tuppallersarnejarsinnaanani qiaannartoq
- Kissaruloqisoq allatulluunniit peqqissusaa nappaammit sunnernerlugaasoq
- Anaa aattalik
- Meeraq imernikippat imal. nangii panerpata masappianngippataluunniit
- Meeraq toorneeqqatut atsigisunik annerusunilluunniit amimigut toorlugit peeruttanngitsunik aammik sitsernejarpot (Titartaat akimut ersitsoq naqitsisigalugu).

Meeqqat pingaartumik minnerusut peqqinnissaqarfimmit piaarnerpaamik ikiorsernejarnissaat pisariaqarlunnarpot.

4. Kiap suna suliassaraa?

4.1 Sulisut pisussaaffii

Nappaalaneq pillugu ilisimatitsinissap saniatigut (imm. 2.2 takuuk), pingaartumik meeqqat napparsimasut meeqquerivimmiitinninnissaannik isumaginninnikut eqqiluisaarluarnikkullu, sulisut nappaatip tuniluutinnginnissaa isumagissa-vaat.

Sulisut pisariaqartitsineq naapertorlugu ass. angajoqqaanik ataatsimiisitsinerni maleruaqqusat ilisimatitsissutigissavaat.

Nappaatit tuniluuttut peruluutaasartut pillugit sulisut paasissutissanik pisumut naapertuuttunik ingerlatitsissapput eqqugaasullu immikkut Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit paasissutissinneqassapput.

4.1.1 Meeqquerivimmi meeraq napparsimasoq

Meeraq napparsimappat napparsimaneraluunniit pasitsaanneqarpat, sulisut makkunangga pisussaaffeqarput:

- Meeqqap piaartumik aaneqarnissaa pillugu angajoqqaat attaviginissaat.
- Pisariaqarpat meeqqanik allanit avissaartinneqarnissaa nakkutigiinnarnissaalu. Nappaat navianaateqarpassinngikkaluq ilaanneeriarluni peruluutaalerialaarsinnaasarpog.

Nakorsaatitortitsineq sapinngisamik angerlarsimaffimmi ingerlanneqassaaq. Anigugassaanngitsumik imal. sivisuumik attanneqartumik nappaateqarnermi ullormut arlaleriarluni nakorsaatitortoqartariaqartarpoq⁷. Nakorsaatitortitsineq pillugu nassuiaat tamarmiisoq www.nun.gl atuarneqarsinnaavoq.

7. Meeqquerivinni, atuarfinni atuareernermilu paaqqinnittarfinni meeqqanik nakorsaatitortitsineq pillugu allakkiaq. Ulluunerani paaqqinnittarfinni, atuarfinni atuareernermilu paaqqinnittarfinni sulisunut tunngatitaq. [Meeqqanik nakorsaasiineq](#)

4.1.2 Meeqquerivimmi nappaalasoqarnera

Suliffeqarfimmi atuarfimmiluunniit piffissap sivikitsup iluani napparsimasoqakulappat siunnersortinnissaq anguniarlugu pisortap meeraaqqerisoq attavigisari-aqarpaa.

4.1.3 Eqqiluisaarnermi maleruagassat

Suliffeqarfiup eqqiluisaarnermut maleruagassiai suliffeqarfimmi/atuarfimmi pi-sortap akuttunngitsunik misissortariaqarpai, sulisunillu ilisimaarineqarneri malinneqarnerilu qulakkeertariaqarlugit. Sulilerlaat eqqiluisaarnermi periaatsinik ilitersorneqassapput. Immikkut maluginiagassaapput nappaatit tunillaatianer-paat tassaasut timminneq, meeqqat amerluutaat tuniluuttoq assigisaallu. Suliffe-qarfiup/atuarfiup pisortaata eqqiluisaarnermi maleruagassat pillugit meeraaq-qerisoq suliffeqarfinnik, atuarfinnik assigisaannillu eqqiluisaarneq assigisaallu pil-lugit ilitersuisartussaq imal. Nunatsinni Nakorsaaneqarfik suliffeqarfinni peq-qinnissamut tunngasunik nakkutilliisuusoq oqaloqatigisinnaavaa⁸.

4.1.4 Meeqquerivimmiilerneq

Meeqquerivimmiilernermi meeqqap suut nappaatigisimanerai qangalu sunullu akiuussutissinneqarsimanera pisortamit angajoqqaanut ilisimatitsissutigeqqune-qassapput. Paasissutissat taakku peqqissutsimullu tunngatillugu paasissutissat, sulisut meeqqamik isumaginninnerannut atatillugu pingaarutillit allat nutartertu-artariaqarput. Pisortap paasissutissat taakku isumannanngitsumi susassaqqanngit-sunillu takuneqarsinnaajunnaarlugit toqqortarineqarnissaat qulakkiigassaraa.

4.1.5 Tuniluuttumik nappaalasoqartillugu sulisoqarnikkut pissutsit

Sulisut akornanni tuniluuttumik nappaateqartoqarpat meeqqat akornanni taama pisoqarnerasulli maleruagassat atuutissapput. Assigiinngissuteqarpulli sulisum-mi meeqqanut sanilliullugit eqqiluisaarnikkut iliuuseqarsinnaapput. Sulisut meeqqat amerluutaannik tuniluuttumik amerluutillit tunillaasinnaanermut im-mikkut naliliivigineqarnikkut pitsaaliorneqarnissaanillu ilisimatinneqarnikkut suliaartorsinnaapput.

Meeqqat nappaataasa ilaat nalinginnaasut naartusunut ulorianaateqarsinnaapput. Sullivinni Nakkutilliisoqarfik nappaatit tuniluuttut sulisunillu ajoqusiisinnaasut pillugit maleruagassiorsinnaavoq. Ulluunerani paaqqinnittarfinni, atuarfinni as-sigisaannilu pisortat Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik attavigalugu, sullivimmi iliuusissat pillugit siunnersorneqarsinnaapput sulisullu tamatuminnga nalunaar-figalugit. www.at.gl

8. Meeqqat peqqissusaannik misissuisarnerit meeqquerisumillu misissorneqartarnerat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4 februaarip 14-ani 2005-imeersoq.

4.2 Angajoqqaat pisussaaffii

Meeqqanik inuusuttunillu paaqqinnittarfinni nappaatit tuniluuttut atugaanerat ikilisissagaanni meeqqat angerlarsimatittariaqarput. Taamaasiornissat meeqqani minnerni tuniluuttumik napparsimakulaartuni immikkut pingaaruteqarpoq. Tamatumani angajoqqaat immikkut ittumik pisussaaffeqarput.

Angajoqqaat:

- meeqqatik napparsimasut angerlarsimatittariaqarpaat.
- sulisut meeraq aaqqullugu attaveqarneranni meeqqap napparsimanerani/tunillaasinnaaneranik naliliinerat ataqqissavaat.
- qanoq ilippat meeqqap meeqquerivimmut uteqqissinnaanera pillugu Nunat-sinni Nakorsaaneqarfiup ilitsersuusiaata paasiniaavigissavaat.
- meeqqap sumik nappaateqarneraniq meeqquerivik ilisimatissavaat, suliffe-qarfimmi/atuarfimmi immikkoortoq 2.2-mi pisortap nipangius-simasussaaitaaneranut tunngasoq 4.3-milu nakorsamit misissortinnermut tunngasoq atuassavaat.
- eqqiluisaarnermi maleruagassat nalinginnaasut maleruassavaat immikkullu ittumik pisoqartillugu maleruagassat sukannernerulersinneqarsimasinnaaner-at pillugu allagarsiisoqarsimanersoq maluginiassallugu.

4.3 Peqqinnissaqarfiup pisussaaffii

Napparsimavinni/peqqissaavinni nakorsat, peqqissaasut, meeqquerisut meeraaqqerinnermilu assistentit piginnaasatik akisussaaffitillu tunngavigalugit assigiinngitsunik suliassaqarput.

Meeraaqqerisut suliassat Meeqqat peqqissusaannik misissuisarnerit mee-qqerisumillu misissorneqartarnerat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaani nr. 14, 14. februaari 2005-meersumi allaaserineqarput.

Meeraaqqerisut nappaatit tuniluuttut nalinginnaanerusut pillugit sulisunik siunnersuisarput. Eqqiluisaarnermut tunillaanaveersaarnermullu tunngatillugu iliuu-sissanik nalinginnaasunik ilitsersuisinnaapput. Nappaalasoqarnerani siunnorsor-neqarnissaq isumassarsiatsialaavoq.

Meeraaqqerisut meeqqueriviliaqqinnissaq tunillaasinnaanerlu pillugit attavigine-qarsinnaapput, kiisalu nappaalasoqartillugu nalinginnaanngitsunillu nappaate-qartoqartillugu tamatigut attavigisariaqarlutik.

Meeraaqqerisut paasissutissiinnermi paasissutissiissusiornermilu ikiuussinnaap-put.

Maleruagassiat atuuttut pisariaqartitsinerlu naapertorlugu meeraaqqerisut Nu-natsinni Nakorsaaneqarfik suleqatigaat.

Maleruagassiat atuuttut naapertorlugit nakorsaq nakorsaanermik ingerlatsisoq nalunaarutiginnittussaavoq, paasissutissanillu pisariaqartitanik suliffeqarfimmut attaveqarfissaq ilanngullugu pissarsiniartussaalluni.

Nakorsap pingaartumik qanoq ilinerani meeqqap meeqquerivimmut uteqqissinnaanera pillugu maleruagassiaq ilisimaarissavaa, tunillaasinnaaneq naliliivigisinnaassallugu paasissutissallu taakku angajoqqaanut ingerlateqqittussaassallugit.

Meeqqat ataasiakkaat pillugit paaqqinnittarfimmit/atuarfimmit saaffiginnissutit angajoqqaat akuersiteqaarlugit aatsaat akineqarsinnaapput.

Meeqqat allat sulisullu eqqarsaatigalugit nappaammik suussusersiniaalluni missuinnissamik kissaateqarneq, immikkut illuinnartumik pisoqartillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfik isumaqatigiissuteqarfigeqqaarlugu aatsaat piumasagaataasinnaapput⁹. Ilaatigut soorlu illummoornermik nappaateqarsorinnittoqartillugu, aappaluarartoqarsorinninnermi imal. timmissutaasartut ilaannik atuisoqarsorinninnermi, nappaatip suussusaata paasineqarnissaa pissusissamisoorsinnaavoq. Angajoqqaat amerlanersaasa tamanna paasissavaat, taamaattorli misissortinnissaq angajoqqaat akuersinerisigut aatsaat pisinnaavoq.

4.4 Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup pisussaaffii

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik maleruagassat atuuttut naapertorlugit nappaatit tuniluuttut peruluutaasartut sillimarterfigissavai (Kapitali 2 *Meeqqani nappaatit tuniluuttut*-ni nalunaarsukkat takukkit). Nappaatinik taakkunannga nakorsaanermut tunngatillugu paasissutissat allat Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit pissarsiarineqarsinnaapput.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup suliffeqarfiit /atuarfiit nappaammik eqqorneqartut pisortai peqqinnissaqarfillu piaarnerpaamik ilisimatissavai.

Kikkut qanorlu ilisimatinneqarnissaat Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup aalajangissavaa.

Immikkut ittumik pisoqartillugu suliffeqarfiup/atuarfiup tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit matuneqarnissaa qaqugulu ammaqqinneqarnissaa meeqqanillu tiguseqqissinnaaneq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup aalajangersinnaavaa.

9. Nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuutsit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 31, 13. juuni 2023-meersoq aamma Nappaatit tamanut ulorianartut pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 39 7. aggusti 2023-meersoq

Nappaatinut tuniluuttunut allanut tunngatillugu meeqqap meeqqerivimmiissinnaaneranut apeqqummut Nunatsinni Nakorsaaneqarfik aalajangiisuusarpoq.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik ulluunerani paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnikkut nappatsaaliiniarnikkullu pissutsinik misissuisinnaavoq.

4.5 Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup pisussaaffii

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik ilaatigut apeqqutit sulisunut nappaatinullu tunngasut isumagisarai imm. 4.1.5 tuniluuttunik nappaalasoqartillugu naartusut ilanngullugit sulisoqarnikkut pissutsinut tunngasoq takuuk. Siunnersorneqarnisamik pisariaqartitsinermi Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik attavigiuk.

5. Nappaat tuniluuttoq qanoq paasisariaqarpa?

Nappaatit tuniluuttut tappiorannartunik bakterissanik, virus-inik, oqunnik mi-luuttunilluunniit nappaateqalersitsisartunik patsiseqarput. Tunillannartoq inum-miit inummut tuniluuttarpoq qaqutiguunerusorlu uumasumiit inummut tuniluut-tarluni. Tunillannartoq nerisaniit imermiit issumiilluunniit tuniluussinnaasarpoq, kingorna allaaserinera takuuk.

Tunillatsinnermiit nappaateqalerneq tassavoq tunillatsinnermit nappaatip er-siutaanik malussarneq.

Tunillaasinnaaffik tassavoq piffissaq allanik tunillaasinnaaffik.

5.1 Tunillatsianeq

Inuk tappiorannartunut nappaateqalersitsisartunut illersornissamut periarfissa-qarluarpoq. Amerlanerpaatigut tunillatsissimaneq nappaateqalissutaaneq ajor-poq. Aap akuisa qaortut bakterissanik virus-inillu toqoraanerisigut timillu tap-piorannartunik bakterissanik virus-inillu aserortersunik akiuussusiorneragut imminut illersortarpoq.

Tuniluuttunik nappaateqareermermi nappaammut tamatumunnga timi inuunerup sinnera akiuussutissiorsinnaalersarpoq. Nappaatit taamaattut pingaartumik meeqqat nappaataat ataasiaannarluni nappaatigineqartarput. Tassaavorlu nappaammut pineqartumut akiuussinnaassuseqalerneq. Akiuussutissiinikkut taamatuttaaq nappaatinut akiuussinnaassuseqalersitsisoqarsinnaavoq. Nappaatit allat takkuteqqissinnaasarput akiuussutissallu sivikitsuinnarmik piusarnerat imal. tappiorannartut allannguuteqartarnerat taamaattoqarneranut patsisaavoq. Nappaatinut taamaattunut assersuutaasinnaapput nuffaserneq, toqqusaarlunneq, nuallunneq naarluutillu ilaat.

Meeqqap tunillatsianeranut pissutsit arlallit pingaaruteqarput:

Ukiut inuuffigisat nappaatinullu akiuussinnaassuseqarneq

Meeraq arnami nappaatigisimasaasa ilaannut akiuussutissaqareerluni inunngortarpoq. Akiuussutissat taakku ilaat meeqqap inunngorneraniit qaammatit pingasuniit arfinillit qaangiunneranni peeruttarput meearlu nappaatinut qaninnerulersarpoq. Anaanap immuanik milutsinneqarneq nappaatinut aamma illersuutaavoq.

Meeraq nammineq napparsimanermigut akiuussutissiulissaaq, taamaammat peroriartorneq ilutigalugu tuniluuttunik nappaateqartarneq akuttoriartortarpoq.

Tunillatsianeq

Meeraq napparsimaqqammersoq tunillatsianerusarpoq. Qasoqqanerup qiianerullu nappaatinut akiuussinnaassuseq sakkukillisittarpaat. Napparsimareerluni kisarneqarani ulloq ataaseq angerlarsimaneq meeqqap peqqissilluarnissaanut kinguninngualu napparsimaqqilersinnaaneranut pitsaaliueqataavoq.

Meeqqat ilaat anigugassaangitsunik soorlu uummalluummik, astmamik sukkornermilluunniit nappaateqarput. Meeqqat allat nappaatinut akiuussinnaassutisimikkut immikkut akornuteqartuupput tunillatsinnissamullu qaninnerusarlutik. Meeqqat amerluutillit (eksemertut) amimikkut aseruuttuukulanerusinnaapput. Peqqinnissaqarfimmit angajoqqaat qanoq iliuuseqarnissaannik ulluunerani paaqqinnittarfimmut ingerlateqqissinnaasaannik ilitersuunneqartarput.

Meeqqat tupamik pujormiutitaasut tunillatsianerusarput. Meeqqat eqqaanni tuportoqannginnissaa siunnersuutaavoq meeqqerivinnilumi tupatorneq inerteqqutaavoq¹⁰.

Meeqqanik akiuussutissiisarnermut maleruagassiaq

Akiuussutissinneqarnikkut meeraq nappaatinut anigugassaangitsunut toqusutaasinnaasunulluunniit illersuutissaqalersarpoq.

10. Pujortarnermik inerteqquteqarneq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr. 15 maajip 26-ani 2010-meersoq.

Meeqqanik akiuussutissiisarneq pillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitersuusiasa naapertorlugu¹¹ Kalaallit Nunaanni meeqqanik akiuussutissiinermi maleruagassiaq nappaatinut makkununga akiuussutissinneqarnissamik neqeroorteqarpoq:

- Sakialluut Tuberkulose (TB)
- Tingulluut tuniluuttoq Hepatitis B
- Toqqusaarluut Difteri
- Noqarneq Tetanus
- Ilummoorneq
- Nukillaarneq Polio
- Qaratsap ameraasaagut torluukkullu aseruuttoorneq tappiorannartumik bakterissamik *Hæmophilus influenzae type b* (Hib)-imik patsiseqartoq
- Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq nappaatillu peruluutaasartut allat tappiorannartunik bakterissamik pneumokok-inik patsiseqartut (Pn)
- Mæslingi, savarneq, aappaluararneq/qimmeralanneq (MFR)
- Illissap paavagut kræfteqarneq (niviarsiaqqat)(HPV).

Akiuussutissat ilaat, nappaatinut naalungiarsunnit peruluutaasinnaasunut soorlu TB-mut, ilummoornermut, qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermut bakterissamik *Hæmophilus influenzae type b* (Hib)-imik patsiseqartumut nappaatinullu tappiorannartunik bakterissamik pneumokok-inik patsiseqartunut, illersuutaapput.

Akiuussutissat ilaat nappaatinut ima tunillannartigisunut meeqqat tamarmik akiuussutissinneqanngikkunik ukiut arlaqanngitsut allortarlugit nappaalassutigisassaralunut soorlu toqqusaarlummut/difteri, nukillaarnermut/ polio mæslingimullu illersuutaapput.

Akiuussutissaq tappiorannartut ilaannut virus-imut illissap paavagut kræfteqalisutaasinnaasumut HPV-mut illersuutaavoq.

Innuttaasut amerlanersaat akiuussutissinneqarsimappata imal. nappaammik atuisimappata tunillaassuineq annikinnerussaaq. Meeraq inersimasorluunniit akiuussutissinneqarsimanngitsaq ass. nunanut allanut angalanermi nappaatit akiuussutissinneqartartut arlaannik tunillatsissinnaavoq. Immikkut ittunik pisoqassatillugu nappaatinut allanut akiuussutissinneqarnissaq naapertuuttuusinnaavoq, paa-sissutissat qallunaatuut Statens Serum Institut-ip nittartagaani www.ssi.dk pisa-sarsiassaapput.

11. Nunatsinni meeqqanik akiuussutissiisamei najoqqutassiaq, 2022 www.nun.gl

5.2 Tunillaaneq

Nappaatit tunillannartut amerlanersaat inummiit inummut tuniluuttarput. Inuit amerlasuut katersuuffiini pingaartumik ukiukkut tunillatsinnissaq qaninnerusarpoq. Anersaartuutitigut tunillatsinneq, soorlu nuffaserneq nuallulernerlu tamatumunga assersuutissaqqissuupput. Nappaatit arlallit uumasunit nerisanilluunniit pinngorfeqartarput. Nappaatit taamaattut zoonose-nik taaguuteqartinneqarput. Naarlutaasartut ilaat ass. salmonella STEC-lu (tappiorannartut E-coli-shiga-toksin-imik toqunartuliortut) nerisassat mingutsinneqarsimasut aqqutigalugit imal. uumasut anaat attorsimagaanni, inoqammilluunniit napparsimasumik tunillatsinnikkut nappaateqalissutaasarput. Tunillatsifiusinnaasut allat tassaapput avatangiisit ass. issoq (soorlu Qallunaat Nunaanni tappiorannartumik noqartitsisartumik issumiittoqarsinnaanera), kiisalu imeq nalunnguarfilluunniit mingutsinneqarsimasoq.

Nappaatini tunillannartuni amerlasuuni tunillatsinnermiit nappaatip ersiutaasa malunniutinngilaatsiarnerini napparsimalernerullu ulluini siullerni tunillaasinnaaneq annertunerusarpoq.

Napparsimassutiginngisaminik tunillaasinnaasoq tappiorannartunik nappaateqalersitsisartunik ilaatigut sorlunni, amermeri annamiluunniit tunillannartumik allanut ingerlatitseqqissinnaasarpoq.

5.2.1 Tunillaassuisut

Tunillannartuq assigiinngitsutigut, soorlu anersaartuutitigut nuammit, ajussat ikillu marnerannit annamilluunniit timimit aniatinneqartarpoq. Tunillannartut assigiinngitsut aamma assigiinngitsunik aqquteqarlutik soorlu sorluit ameraasaanniit, qanermiit isiniillu, aqajaqqumiit, inalukkaniilluunniit imal. anersaartuutiniit, amerlu kilerneqarpat tunillaattarput. Tappiorannartut tunillannartut assigiinngitsumik, ilaatigut inuup timaata avataani uumasinnaassusertik apeqqutaatillugu, tunillaattarput. Akuttunngitsunik nappaat tuniluuttoq ataaseq assigiinngitsutigut arlalitsigut tuniluussinnaasarpoq. Tuniluunnermut aqqutaasut nalinginnaanerusut tulluullugit nassuiarneqarput.

Attuinikkut tunillatsinneq nalinginnaanersaavoq. Assaat atortullu mingutserneqarsimasut aqqutigalugit tunillatsittoqarajunnerusarpoq. Tunillannartuq meeqqat amerluutaata tuniluuttup seerineranik, isip aseruunneranik, kakkimmik nuamilluunniit, qisermik, meriaamik, annamik assigisaannillu attuinikkut¹² imal. atortunik siuliani taasatsinnik mingutsinneqarsimasunik attuinikkut tuniluuttarpoq. Tunillannartuq inuup timaata avataani uumasinnaappat, sutsit, pinngussat nerinnermi atortut, ajassaatit, alussaait assigisaallu, matut tigummivii, anartarfiit issiavii allarutillu aqqutigalugit tunillaasoqartarpoq¹³. Assaat aqqutigalugit tunillannartuq allanut imminulluunniit qinngap, isit ammilluunniit kilernillip/ikillip attornerisigut tunillannartuq ingerlateqqinneqartarpoq.

Silaannarmi serpalinnerit tunillatsinneq silaannarmi serpalinnerit tunillannartullit inuup allap ameraasaanut tunnerisigut imal. atortut arlaannut tunnerisigut taamaasillutillu attuisunut tunillaannerisigut tuniluuttarput. Serpalinnerit pinngortarput quersornikkut, tangajornikkut, oqalunnikkut imal. meriarnikut. Silaannakkut tunillatsinneq qaqutigoortuuvoq serpalinnerillu pujoralannguuttut sivirusumillu silaannarmiissinnaasut najuussorneqarnerisigut taama pisoqarsinnaasarpoq¹⁴.

Tunillannartup qanermut pineragut tunillatsinneq annami tunillannartumit pinngorfeqarajuttut tassaapput naarlutaasartut amerlaqisut tingulluullu tuniluuttoq hepatitis A. Tunillannartup qanermut tunneragut, soorlu nerisat imigarlu mingutsinneqarsimappata, assaalluunniit aqqutigalugit tunillatsittoqarsinnaavoq (qulaa-ni attuinikkut tunillatsinneq pillugu nassuiaat takuuk).

12. Tamanna pisarpoq soorlu nuannikkut, nuallunnikkut naarlutaasartut ilaannik atuinikkut ammiikkut aseruuttoorneqarnikkut meeqqallu nappaataasa ilaannik atuinikkut (ass. kuppiararnikkut).

13. Tamanna pisarpoq, soorlu meeqqat amerluutaannik tuniluuttumik nappaateqarnikkut, isikkut aseruuttoorneqarnikkut, anersaartuutitigut nuffasissutaasartut naarlutillu tuniluuttut arlalissuit arlaannik atuinikkut kiisalu tingulluummik tuniluuttumik (hepatitis A) nappaateqarnikkut.

14. Tamanna pisarpoq, soorlu nuallunnikkut mæslingernikkullu.

Nalunnguarfik mingutsinneqarsimasoq naloraarfiit assigisaallu naarluutaasartut saniatigut aamma isikkut, siutikkut silarlikkut ikikkullu aseruuttoornut patsisaasarput.

Uumasuutigisanit tunillatsittoqarsinnaasarpoq uumasut ilarpaalui tappiorannartunik napparsimassutiginnngisaminnik inunnilli nappaateqalersitsisinnaasunik timaanniittoqarsinnaasarmat tunillatsittoqarsinnaasarpoq. Uumasut paarngortut saaniluillu tappiorannartunik Salmonellani timaanniittoqarajuttuuvog, meeqqallu nerisitsinerminni allatsigullu uumasunik taakkunannga paarsinerminni, imermi allamiluunniit uumasut anaannik mingutsinneqarsimasumi attuinikkut tunillatsissinnaapput. Timmissat, soorlu kukkukuut tappiorannartunik Salmonellani Campylobacter-inillu timaanniittoqarsinnaavog, uumasullu tamugartortut, soorlu savat tappiorannartunik STEC-nik uumasut anaannit tuniluussinnaasumik timaanniittoqarsinnaavog, imm. 7.6 takuuk. Qitsuit timaanni miluuttoqarsinnaavog (Toxoplasma).

6. Tunillaassuinerup pitsaaliornissaa

Tunillaassuinerup annikillisinniarnerni meeqqat napparsimasut napparsima-reerlutillu meeqqerivimmeeqqilersinnaanerit/atuariartorsinnaanerit pillugu ma-leruagassat malinneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Assaat atortulluunniit, soorlu meeqqat pinnguaat pinngussanullu pooritinneqar-tartut karsit, matut tigummivii, issiaviit nerriviillu nappaatit tuniluunnerinut aqquataasut nalinginnaanersaraat. Taamaammat inersimasuni meeqqanilu assaat pissusissaq piffissarlu eqqorlugit eqqiluisaarnissaat nappaatit tuniluutinneginnis-saannut sakkussat pingaarnersaraat.

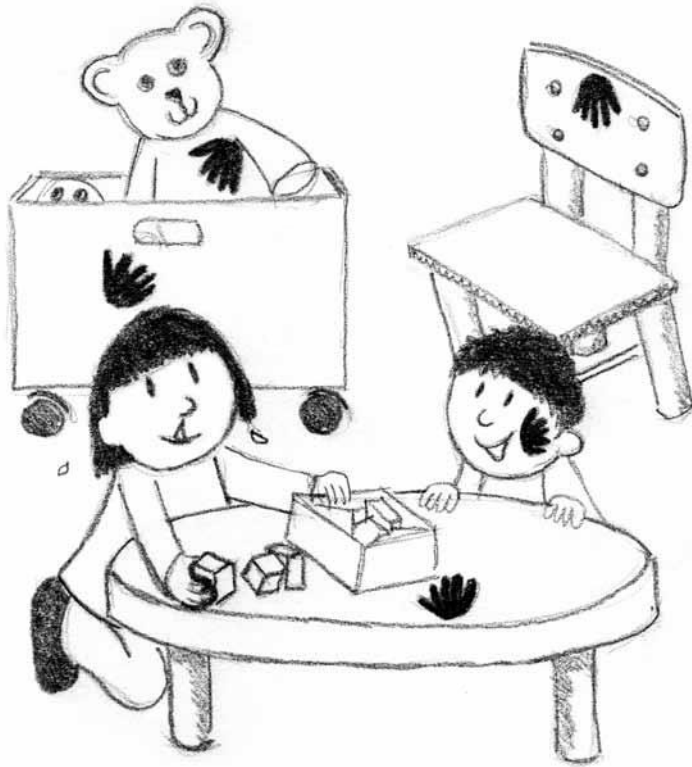
Ulluunerani paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnernup pitsaassusaa meeqqat inersima-sullu qanoq akulikitsigisumik napparsimasarnerannut sunniuteqarpoq. Taamaammat immikut pingaaruteqarpoq:

- meeqqat inersimasullu piffissanngoraangat eqqortumik assatik asattassagaat
- suliffeqarfiup pissusissaq naapertorlugu suulluunniit tagiarlugit eqqigassat meeqqallu pinnguaanut tunngatillugu eqqiluisaarnernup pitsaassusaanik qul-akkeerinninnissaa
- tappiorannartuiaaneq qanoq ilineranilu tappiorannartuiaanissaq pillugu ilisi-masaqarnissaq
- nangilersuinermi eqqiluisaarnissamut piumasaqaatit nalinginnaasut malin-neqarnissaat
- kilernernik eqqortumik saliinissap ilisimasaqarfiginissaa
- nerisassat eqqortumik suliaralugillu peqqumaatigineqartarnissaat.

Pineqartut Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitersuusiani *Paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnissaq - Meeqqat sulisullu tunillatsaaliorneqarnissaat pillugu ilitersuusiasaq*

Ilitersuut itisiliinertalik qallunaatooq: *Håndbog om hygiejne og miljø i dagtilbud. Sundhedsstyrelsen, 2019* pissarsiassaavortaaq.

Sulisut assammik eqqiluutsuutinnerisigut nappaatit tuniluunnerinut aqquataasunik akornusiinissamut periarfissaat nalinginnaasut, immikkullu anersaartuutit, neri-sat arorfii amerlu aqqutigalugit tuniluunnermut aqquataasut tulluullugit nassui-aatigineqassapput. Tuniluunnermut aqquataasartut immikkoortumi 5.2.1-imi su-kumiinerusumik nassuiarneqarput.

6.1 Assaat eqqiluutsuutinneri

Assaat eqqiluutsut tassaapput meeqqani imeq qaqorsaallu atorlugit asattarneq, inersimasullu assaminnik tappiorannartuiaasernerat. Ilaatigut soorlu nangilersuinnermi, perusersartitsinnermi ikinik saliinnermi kakkiinnermilu aqqatit ataasiartakat atornissaat innersuussutaavortaaq. Assaat asannerinut atatillugu pisariaqarpat amerissartoqarsinnaavoq.

Ipiitsunik suliaqalersinnani, soorlu igaffimmi sulilersinnani, nerriviliulersinnani paarnanilluunniit naatitanik agguilersinnani kiisalu *minguttunik attuereernermi* soorlu sioqqani pinnguarfimmi sioqqat attuareernerini, errortassanik immikkoortiterereernermi, perusersareernermi nangilersuereernermilu assaat asanneqassapput. Aqqatit sulluunniit ussilluinnartuuneq ajormata assaallu aqqataarnermi mingutsinneqarsinnaasarmata, aqqatinik atuereernermi *tamatigut* assaat asanneqassapput. Tappiorannartut assanniittut aqqatit kissaannik isugutaannillu amerlisinneqarsinnaapput aqqatillu suugaluit pinngoqqaatinik uumaatsunik pilersitsisinnaapput.

Nalunaaqutaqqat paffimmiut, tajat, assammiut kukiussallu assaat pissusissaq eqqorlugu eqqiluutsuutinnissaannut akornutaammata, ulluunerani paaqqinnittarfinni atoqqusaannginnissaat inassutaavoq.

6.2 Assaat asannissaat

Assaat ersittumik ipillit masattullu tamatigut asanneqassapput. Assaat asannerisigut ipeq ersittoq assaallu tappiorannartuisa ilarpassui peerneqartarput. Assaat sivikinnerpaamik sekundini 15-ini asanneqassapput. Qaqorsaata avatangiisinut illersuinnermut ilisarnaatilik tipigissaateqanngitsoq atoruk assatillu allarutissiamut pappiaqqamut, imaluunniit allarummut annoraaminermut atoreerpat ingerlaannaq errortassanngortinneqartumut panertivillugit allartikkit. Assannut amerissaammik asaffiup eqqaaniittoqartariaqarpoq.

6.3 Assannik tunillannartuiaaneq

Inersimasut assatik panertut ersittumillu ipeqanngitsut, soorlu nerisassalerilersinnatik aaqqatinilluunniit atuereernerminni assamminnik tappiorannartuiaasinnaapput. Assaat ml-inik marlunniit tallimanut annertussusilimmik assannut sprit-imik, sekund-ini 30-ini kipsisutsumik panertivinnissaasa tungaannut taninneqassapput (ethanol imigassaaajunnaarsitaq 70-85 % glycerin-imik 1 %-imiit 3 %-imut annertussusilimmik akusaq)¹⁵.

15. Suut assannut tappiorannartuiaatigissallugit piukkunnartutut naliliivigineqarsimanersut Statens Serum Institut - ip nittartagaani www.ssi.dk qallunaatut atuarneqarsinnaapput.

6.4 Aaqqatit

Aaqqatit nakorsaanermi atortakkat qajuusaasanik nakkalatsigaanngitsut (CE-mik nalunaaqutsikkat) aammik timillu imerpalasortaannik allanik atuisinnaanermi ass. sorlukkut aattoqarnerani nangilersuineri, perusersartitsineri, ikinillu salinermi atorneqassapput. Ameq atortullu aammik mingutsikkat imeq qaorsaallu atorlugit salinneqassapput.

Aaqqatit peerneqarnerini tamatigut assaat asanneqassapput.

Periuseq qulaani pineqartoq paaqqinnittarfimmi tunillaassuuttoqarnera ilisimaanni ilisimanngikkaanniluunniit tamatigut atorneqassaaq.

Sulisut aaqqatinik naammagisaminnik namminnerlu toqqakkaminnik atugassinneqartariaqarput. Aaqqatit latex-imik akullit sulisunit assammikkut nakorsartaralimmik amerluuteqartunit meeqqanillu latex-imik sapigalinnit atorneqassanngillat. Taamaattuni latex-itulli illersuutaasinnaasunik ass. nitril-inik atuisoqarsinnaavoq.

6.5 Anersaartuutit aqcutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera

Tunillannartoq anersaartuutineersumit qisermiit assaat atortulluunniit aqcutigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit silaannarmut siaruaattarpoq, tunillaaneq pillugu imm. 5.2 takuuk.

Anersaartuutineersoq qiseq assannut avatangiisinullu pitsaaliork. Taamaammat assannut quersornallu tangajornak kakkissarfimmulli pappiaqqamut allatullu ajornarpat talinnut quersorlutillu tangajortarit assatillu asallugit. Kakkissarfik pappiara ataasiarlugu atoreerukku saqqumitinnagu kaasarfimmiitinnagulu igiguk.

Qiseq attorukku assatit asakkit.

Eqqiluisaarneq qaffasissumik pitsaassuseqartiguk tagiagassat meeqqaallu atorajunnerusaat aalajangersimasumik eqqiartarlugit iperlu ersittoq eqqiartaruk.

Meeqqat isersimannginnerini minutsini tallimaniit qulini inini igalaat matullu ammakaallugit ullormut arlaleriarluni silaannarissaasoqartassaaq.

6.6 Nerisat arrorfii aqputigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera

Tunillannartuq anaq meriarlu aqputigalugit assanniit atortunut qanermulluunniit suttu aqputigalugu siaruaattarpoq. Tappiorannartut ilaat atisani atortullu qaavini ulluni arlalinni uumasinnaapput, tunillaaneq pillugu imm. 5.2 takuuk.

Assasi avatangiisilluunniit anarternaveersaarlugillu meriaarternaveersaarsigit.

Aaqpatit saaliaqullu ataasiaannarlugu atugassaq meriaamik allarterinermeri ator-takkit mingutsigarlu eqqiaanermut qaorsaammik qaorsaaserlugu asaguk. Aaqqaserlutit saaliaqutserlutillu nangilersuisarit.

Annamik meriaamilluunniit attuisinnaanermi tamatigut aqqasertarit.

Aaqpatit peernerini annamik meriaamilluunniit attuinermeri tamatigut assatit asat-takkit.

Atortut mingutsikkat eqqiluisaarnissamut maleruagassiat nalinginnaasut naaper-torlugit eqqiakkit taamatullu atisat annoraamernillu allat maleruagassat taakku naapertorlugit errukkit.

Madrassit nangilersuisarfiit plastik-imik qalligaassapput. Madrassi qalequtaqar-tikkaluaraanniluunniit nangileereernerit tamaasa sprit-imik salinneqartassaaq. Tamatuma saniatigut madrassi ullormut marloriarlugu ersitsumillu mingutsin-neqarpat eqqiaanermut qaorsaammik qaorsaaserlugu asanneqartassaaq. Aamma atuarneqarsinnaavoq qallunaatut allaqqasoq *Håndbog om hygiejne og miljø i dagtilbud*. Sundhedsstyrelsen, 2019.

6.7 Apeq aqputigalugu tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera

Tunillannartuq ajussap marneranit, meeqqat amerluutaannit tuniluuttumit imal. ullup ingerlanerani ammip qaanit katagartunit assaat atortulluunniit aqputigalu-git tuniluuttarpoq. Tappiorannartut tunillannartut (ass. stafylokokkit) avatangii-sini qaammatini arlalinni uumasinnaapput (ass. pequtini, oqorutini imal. pin-ngussani), tunillaaneq pillugu imm. 2.5 takuuk.

Meeqqat amerluutaata tuniluuttup ajussalluunniit seerisui tappiorannartunik bakteerissanik ulikkaarput meeqqallu mikisut eqqiluisaarnissamik paasinnissin-naangitsut ikiminnik attuuanninniartuartarmata, meeqquerivimmuteqqinnis-saannut maleruagassat meeqqat napparsimavallaanngikkaluarpataluunniit ma-linneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Taamatuttaaq pissusissaq naapertorlugu assaat eqqiluitsuutinnissaat (siuliani

nassuiaat takuuk) eqqiaanerlu qaffasissumik pitsaassusilik nappaatinik tuniluut-sitsinaveersaarnermi pingaaruteqarput.

6.8 Nerisat aqqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera

Nerisat arrorsarfiisigut nappaammik tunillatsissinnaanerup pitsaaliornissaa ulluunerani paaqqinnittarfinni eqqiluisaarneq pillugu Sundhedsstyrelsen naqiterti-taani qallunaatuumi allaaserineqarpoq¹⁶. Uumasuteqarnermi nakkutilliisoqar-fik/Veterinærembedet siunnersuillunilu meqqeriviit igaffiini eqqiluisaarnissamut maleruagassiorsinnaavoq. uumasut@nanoq.gl attavigiuk. Fødevarestyrelsen qal-lunaatut ilitersuusaa (Alt om Kost), ”Vejledning om hygiejneregler for køkke-ner i børneinstitutioner” immikkut isumassarsivissatut maleruagassatullu inner-suussutigineqarpoq¹⁷.

6.9 Annertusisamik eqqiluisaarneq

Nappaalasoqalersillugu piffissami aalajangersimasumi annertusisamik eqqilu-isaartoqartariaqalersinnaavoq. Taama pisoqassatillugu meeraaqqerisoq pisari-aqarpallu Nunatsinni Nakorsaaneqarfik suleqatigineqartarput. Annertusisamik eqqiluisaarnissami maleruagassat Sundhedsstyrelsen saqqummersitaani *Håndbog om hygiejne og miljø i dagtilbud*. Sundhedsstyrelsen, 2019 nassuiaatigineqarput.

16. Ulluunerani paaqqinnittarfinni eqqiluisaarneq - Håndbog om hygiejne og miljø i dagtilbud. Sundhedsstyrelsen, 2019

17. Meeqqeriviit igaffiini eqqiluisaarnissaq pillugu ilitersuut: [Køkkener i børneinstitutioner, efterskoler og bosteder - Fødevarestyrelsen](#)

7. Nappaatit tuniluuttut

Tulliullugit meeqqat nappaataat tuniluuttut nalinginnaanerusut nassuiarneqarput. Quppernermi kingullermi takussutissiami nappaatinut ataasiakkaanut tunngatillugu tunillatsinnermiit napparsimalernermut, tunillaasinnaanermut meeqqerivimmukaqqissinnaanermullu piffissat nalunaarsorsimapput.

Nappaatit ilaasa meeqqerivinni nalornissutaagajunnerusartut nassuiaatitaat takinerupput.

Nappaatinut ataasiakkaanut tunngatillugu pitsaaliuinissap paaqqinnittarfimmi eqqarsaataanissaa naapertuuppat ilanngullugu nassuiaatigineqartarpoq.

Nunatta Nakorsaaneqarfiata nittartagaani www.nun.gl Immikkoortoq ”Innuttaasunut“ – ”Iltersuutit“ – ”[Nappaatit tunillaassuuttut](#)“, nappaatit pillugit angajoqqaanut paasissutissanik imaqarpoq. Taakku anillatsillugit nivinnarneqarsinnaapput.

7.1 Toqqusaarlunneq (tonsillitis acuta) aniornininnerlu (scarlatina)

Tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartumik toqqusaarlunneq streptokokinik patsiseqarajuttarpoq. Streptokokkit ilaat toorneeqqanik aappalaartunik aniorninitsitsisartumik toqunartuliortarput. Streptokok-inik patsiseqartumik toqqusaarluuteqarluni aniorneqalerneq skarlagensfeber-imik taaneqartarpoq.

Tunillatsinneq

Tunillannartog qisermiit assaat atortulluunniit tamatuminnga mingutsinneqarsimasut aqquutigalugit (pinngussat matut tigummivii assigisaallu) imal. quersorne-rup silaannakkut serpalinnerisigut siammaattarpoq, tunillaaneq pillugu imm. 5.2 takuuk. Inuk napparsimassutiginngisaminik tunillatsissimasoq tunillaasuusinnaasarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Meeqqap tunillatsinneraniit penicillin-imik nakorsartinnerata aallartinneraniit ullut marluk qaangiunnerisa tungaanut.

Pitsaaliuineq

Imm. 6.5-imi anersaartuutit aqquutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaali-orneqarnera takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit nappaatip ersiutaasa takkuttarnerat: ullut unnuallu ataatsimiit pingasut.

Nappaammut ersiutit tassaapput kissarneqarneq, iisinermi anniarneq, toqqusaani qinersit qalippersimaneri nalinginnaasumillu peqqissutsip nappaammit sunnigaaanera. Toqqusaani qinersit suanngartarput ippinnarsillutillu. Tappiorannartut bakterissat toqqusaarluummut patsisaappata virus-inik patsiseqartumit ersiutaat sakkortunerusarput.

Skarlagensfeber toqqusaarlunermik aallarniuteqarpat ullut marlussuit qaangiunnerini aniornerit takkuttarput. Aniornerit naaniit aallartillutik timip sinneranar siaruaattarput ilaatigullu qungaseq avatillu ilanngussinnaasarlugit. Kiinaq aappalorullersinnaasarpoq oqarlu aappillerluni.

Aniornerit meqquteeqqat kapputtakkat nuusut ammalortutut atsigisut imminnut qanittuaraallutik ataatsimoortut ameq assigiimmik aappillersittarpaat (skarlagensrødt). Ameq panerluni siggilalersarpoq. Nakorsarneqarani sap. ak. ataatsip ingerlanerani aniornerit asinngartarput. Aniornerit takkunneriniit sap.ak. ataatsip marluluunniit qaangiunnerini assanni isikkanilu ameq katagalersinnaasarpoq.

Skarlagensfeber arlaleriarlugu nappaatigineqarsinnaanngilaq tappiorannartorli bakteria nappaammut patsisaasoq kingorna aniornertaqanngitsumik ass. toqqusaarlutaalersinnaavoq.

Nakorsartinneq

Streptokokkinik patsiseqartumik toqqusaarlunneq skarlagensfeber-ilu penicillin-imik nakorsarneqartarput.

Kingunerluutaasinnaasut

Toqqusaani qinersit aappaata tunua, iggiaq qungatsimiluunniit qinerseq ajuaqarfiulersinnaavoq.

Navianartorsiornermut ersiutit

Anernilulerneq iisiniarnerullu ajornartorsiutaanera. Aatsarluarsinnaannginneq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq penicillin-imik nakorsartilernerminiit ullut marluk qaangiunnerini nappaammut ersiuteqanngikkuni meeqqerivimmukaqqissinnaavoq.

7.2 Meeqqani ammikkut aseruuttoorneq tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartoq

Nalinginnaasumik ammip qaava nappaateqalersitsisanngitsunik tappiorannartoqarpoq. Ammikkut aseruuttoortitsigajuttut tassaapput bakterissat stafylokokkit imal. streptokokkit. Inuit pingajorarterutaasa missaat amimikkut sorlummikkullu stafylokokkeqarput. Ilaanni bakterissat taakku antibiotikanut akiuussinnaasuseqalersarput taamaattullu taaguutigaaat MRSA¹⁸. MRSA-p stafylokokkillu al-lat nappaammut ersiutaat assigiipput MRSA-lli tuniluunnissaa pitsaaliorniarneqarmat, stafylokokkit taakku pillugit immikkut maleruagassaqarpoq. Immikkoortoq MRSA-mut tunngasoq takuuk.

Meeqqat (inersimasullu) amerluutillit /eksemeqartut allanut sanilliullutik ammikkut aseruuttoorsinnaanerit qaninneruvoq. Bakterissat amerluummik ajorne-rulersitsisarmata peqqinnissaqarfimmit amerluut pillugu innersuussutit maleru-arneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Meeqqani ammikkut aseruuttoornerit nalinginnaanersaat tassaapput meeqqat amerluutaat tunilluuttoq ajussallu. Tinupasut imal. filipinsit inuusuttuni takus-saagajuttut meqqerfikkut aseruuttoornerupput tamatigorluinnangajallu navia-naateqaratik.

7.3 Ajussat (folliculitis/furuncles)

Ammikkut ajuarneq tamatigungajak bakterissanik stafylokokkinik patsiseqarpoq.

Tunillatsinneq

Tunillannartoq marnermiit assaat atortulluunniit aqqutigalugit siaruartartoq. Ino-qutigiinnut siaruaakkajunnerusarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Ajussap maqilerneraniit panernissaata tungaanut.

Pitsaaliuineq

Amermiit tunillatsissinnaanerup pitsaaliornissaa pillugu immikkoortoq 6.7 takuuk.

18. Stafylokokkit sungaartut Methicillin-imut akiuussinnaassusillit.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit nappaateqalerneq: Ullualuit.

Annikitsumi ippinnartoqarnera aappillersimanera pullannera kingornalu marninninnera. Annertuumik ajuarneq inuummarliuutaalluniluunniit kissarneqaataasinnaavoq.

Nakorsartinneq

Ajussat nakorsarneqartariaqartarnerat nalinginnaasuvoq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassaq

Ajussamit misissugaq tappiorannartunik antibiotikanut akiuussinnaassuseqalersimasunik patsiseqartoq paasineqarpat, maleruagassat immikkut ittut atuutsinneqassapput, MRSA pillugu immikkoortoq takuuk.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Ajuaq seeriunnaarluni panerpat.

7.4 Quartat (enterobiasis)

Meeqqat quartaat mikisuupput inalukkaniittarlutillu. Qumaat erluup ammarnanut anillallutik kinguaassiortarput.

Tunillatsinneq

Qumaat kinguaassaasat sanngisuujupput oqorutini pujoralammilu sapaatip akunneri marluk uumasinnaasut. Meeqqat erlummikkut kumeriarlutik assatik miluppatigik qumaat kinguaassaasat qarminiit tuniluutissapput.

Tunillaasinnaaffik: tunillatsinnermiit sap. ak. marluk qaangiunneriniit nakorsartinnerup aallartinnissaata tungaanut.

Pitsaaliuineq

Perusersareerinnermiit tamatigut assaat asanneqartassapput, meeqqat qumaqarpata inoqutigiit oqorutaat errorneqassapput.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Sap. ak. 2-6.

Nappaatip ersiutituaraa unnuakkuunerusoq erlukkut ungilatsitsineq niviarsiaq-qanilu nalikkaakkut ungilatsitsinnaaneq. Qumaat annami innareertermilu erluup ammarnata eqqaani ersiinnartarput. 1 cm-isut takissuseqarput ujalussiamullu qaqortumut eqqaanartuullutik.

Nakorsartinneq

Nakorsaq qumaajaatinik nakorsaatissiisinnaavoq. Inoqutigiit tamarmik ataatsik-kut nakorsartittariaqassapput. Nakorsartinneq ilutigalugu oqorutit iluatigullu atisat 60° C ataannagu kissasusilimmi errorneqassapput. Assaat asalluarneqassapput kukiillu naatsut kukinnut børstinik kuminneqassallutik.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Killilersugaanngilaq.

7.5 Meeqqat amerluutaat tuniluuttoq (impetigo)

Amerluut tuniluutiasorujussuaq bakterissamik stafylokok-iugajunnerusunik streptokok-iugajunnerusunilluunniit patsiseqartoq.

Tunillatsinneq

Ikit seerinerinit assaat atortulluunniit aqutigalugit tuniluuttarpoq. Napparsimassutigiginagu bakterissamik sorluminniititsisut tunillaasinnaapput.

Tunillaasinnaaneq: Ikit seerisillugit qalipaqtartillugillu.

Pitsaaliuineq

Amermiit tunillatsissinnaanerup pitsaaliornissaa pillugu immikkoortoq 6.7 ta-kuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullualuit.

Amerluut tuniluuttoq toorneerannuanik aappaluttunik erngerlutik seerilersar-tunik kingornalu sungarujuttunik qalippertartunik aallarniuteqarajuppoq.

Timip ilaa sunaluunniit amerlertarpoq qinngalli qanillu eqqaa ingasannerusarluni. Inoqutiginnut allanut tuniluukkajuttuuvog.

Nakorsartinneq

Meeqqat amerluutaata tuniluuttup nakorsagassaasarnera nalinginnaasuuvog.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Amerluutip seerineranit misissugaq tappiorannartunik penicillin-inut akiuussin-naassuseqalersimasunik patsiseqartoq paasineqarpat, maleruagassat immikkut ittut atuutsinneqassapput MRSA pillugu immikkoortoq takuuk.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Amerluutip tuniluuttup amerlernerit panivitsinnagit qalipaalu katatsinnagit meeqgerivimmukaqqittoqassanngilaq. Nakorsartinneq aallartereeraluaq amerluut tiniluussinnaavog.

Meeqqat atuartut assatik asattarlugit eqqiluisaarsinnaanermata amerlernerit annertuallaanngippata asserlugit atuariartorsinnaapput atuareernermilu paaqqinnittarfiliarsinnaallutik. Eqqiluisaarnissamik ilitersuilluarnikkut assaallu asakulaarnerisigut tuniluuteqqilernissat pitsaaliorneqarsinnaavog.

7.6 Timminneq meriarnerlu (aqajaqqukut inalukkakkullu aseruuttoorneq)

Timminneq tassaavog tassanngaannaq imiinnartut ittumik anaqalerneq imal. ul-lup unnuallu ataatsip ingerlanerani arlaleriarluni aqitsumik anartarneq. Timminnertut taaneqassapput meeqqap nalinginnaasumik anarisartagaanit kinissusaa imal. anartarnerup akulikissusaa ersarissumik allaassuteqassaaq. Timminneq tappiorannartunik virus-inik, bakterissamik imal. miluuttunik patsiseqarsinnaavog. Toqunartunittoornerit ilaannut timminneq ersiutaasarpoq aseruuttoornerniluunniit ersiutaasunut ilaasarluni.

Naarlunneq, meriarneq timminnerlu iluklut nappaatinut allanut patsisaasinnaapput. Tamatuma saniatigut naat avataanni nappaatit arlalissuit, ass. toqqusaarlunneq, siuserineq quullu aqquataagut aseruuttoorneq, meeqqani nukanganerusuni meriarnermik timminnermilluunniit ilaqartinneqartarput.

Naalungiarsunni meeqqanilu nukanganerusuni tappiorannartut virus-it pingaar-tumik norovirus (Roskildesyge), kiisalu rotavirus ukiuunerani nalinginnaanersartoq timminnermut patsisaagajunnerupput.

STEC (tappiorannartoq E-coli shiga-toksin-imik toqunartuliortoq) coli-bak-tereaavog immikkuullarissog timminnermik aammik akoqarajussinnaasumik

ersiuteqarsinnaasartoq. Qaqutigut nappaat taanna tartut suliunnaarnerannik kinguneqartumik peruluutaalersinnaasarpog. Taamaammat STEC immikkut piunasaqaatitalinnik maleruagassaqarpog (kingorna tamatumunnga tunngasoq takuuk). STEC inummiit inummut, uumasut tamugartortut ilaanniit inunmut, kiisalu nersussuup neqaanit nerisassiat imal. tamugartortut anaannik mingutsin-neqarsimasut aqutigalugit tuniluuttarpog.

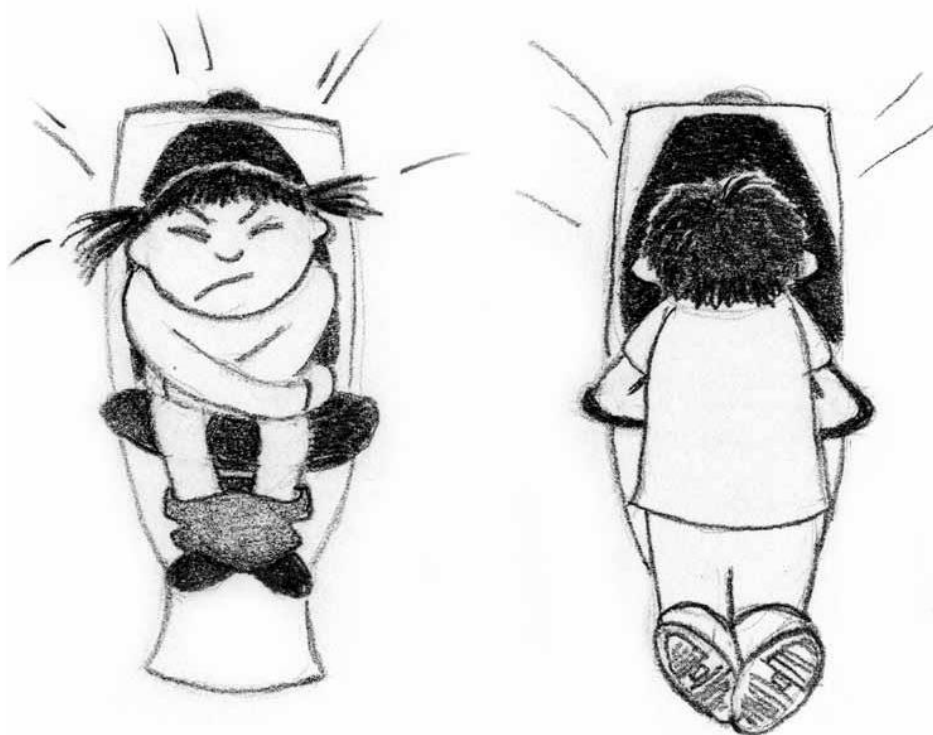
Paaqqinnittarfinni bakterissanik miluuttunilluunniit allanik patsiseqartumik timminermik nappaalasogartualersinnaasarportaaq.

Tunillatsinneq

Annami meriaamilu tunillannartog assaat, atortut nerisassalluunniit aqutigalugit siaruaattarpog. Pingaartumik norovirus, suulluunniit qaavini sivirusumik uumasinnaasog, eqqiaalluarualarluni eqqiluisaarluaralunilu peeruminaatsuuvoq.

Tunillatsissimasuniit sulili napparsimalersimanngitsunit, ilaqutariinnit timmit-tuneersunit, napparsimasunit imal. suli ajorunnaarluaratik meeqqerivimmut utertunit tunillatsinneq, tassaavoq meeqqerivinni nappaatit tuniluunnerannut patsisaasut pingaarnersaat.

Bakterissanik Salmonella-nik Campylobacter-inillu patsiseqartumik naarlute-qarneq nerisatigut tuniluunnerusarmat, virus-imik patsiseqartunit tunillannannginneruvoq.

Pitsaaliuineq

Nappaatip assaat aqqutigalugit tuniluuttarnera siaruaatinnginnissaalu anguniar-lugu pingaartumik perusuersareermermi nangilersuereermermilu assaat eqqiluit-suutinissaat pingaaruteqarpoq. Pitsaaliuinermit tunngatillugu imm. 6 takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernej: Ullut marlussuugajuttarput.

Naakkut aseruuttoornermut ersiutaagajuttut tassaapput meriarnej, timminnej naarlunnerlu immaqalu kissarnejarneq. Naarlunnej ataannarani kipisaqattaar-tumilli annernartuugajuppoq. Suna patsisaasoq apeqqutaalluni nappaammut er-siutit assigiinngissinnaasarput. Nappaatip ersiutai kisiisa toqqammavigalugit nappaammik suussusersiniaaneq ajornartuugajuppoq.

Nakorsartinneq

Meeraq pingaartumik meriartarpat kissarnejarpalluunniit imermik amigaaqea-leqqunagu imerluarnissaa pingaaruteqarpoq. Qaqutiguinnaq naakkut aseruut-toorneq nakorsartariaqarsinnaasarpoq taamaassappat nakorsap innassutaa naa-pertorlugu nakorsaaitortoqassaaq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Peqqinnissaqarfik attavigineqassaaq:

- Naalungiarsuuppat
- Anaa aattaqarpat naallu anniarinerinut ersiuteqarpat
- Meeraq nukillaangalluni avatangiisiminut soqutigisaqanngippat
- Meeraq imernikippat imal. nangii panerpata masappianngippataluunniit
- Nakorsartinneq aallartitaq iluaqutaanngippat meerarlunniit nappaammik nangitseqqippat.

Naarlutit timmissutaasartut ilaanni nappaalassutaasartunilu, meeqqap (inersi-masulluunniit) meeqquerivimmut uteqqinnginnermini peqqissilluarsimanissaata saniatigut, annap misissornerani marloriarluni tappiorannartunik nappaateqaler-sitsisartunik pingaartumik STEC Shigella-lu akoqannginngerata qulakkeeqqaar-nissaa, Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup piumasaqaatigisinnavaa.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissippat anaalu pissusissamisut isikkoqaleqqippat. Tappiorannartu-mik noro-virus-imik patsiseqartumik naarluteqarnermi (Roskildesyge) timmik-kunnaarnerup meriarunnaarnerullu kingorna ullut marluk qaangiunneranni aat-saat meeqquerivimmukaqqissinnaaneq innersuussutaavoq. Tappiorannartunut STEC Shigella-mullu tunngatillugu maleruagassat immikkut ittut qulaani takukkit.

7.7 Kilaat (scabies)

Amerluut ungilattoq kilaap uumasuaanik patsiseqartoq.

Tunillatsinneq

Kilaat ilaqutariinni tutittakkanut tuniluuttarpoq. Inoqutiginnngisanik tunillaaneq qaqutigoortuuvoq. Meeqqat minnerit tigummisaanerusarnerat pissutigalugu meeqqerivinni qaqutigut tuniluussinnaasarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsinnerup kingunitsiaaniit nakorsartilernerup tungaanut.

Ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernerup tungaanut: Siornatigut tunillatsissimanngitsuni sap. ak. sisamat qaangiunneranni ungillerisoqalersarpoq siornatigullu tunillatsissimasuni ullualuit qaangiunnerini ungillerisoqalersarluni.

Kilanneq tunillatsinnermiit sap.ak. 3-6 qaangiunneranni pingaartumik unnuami timi tamakkusallugu ungillerinermik ersiuteqartarpoq. Meeqqat ukioqalinngitsut kiinaat kasserilu kilalersarputaaq.

Ungilleringaatsiaraluaraanniluunniit kuminnikkut kimillannerit tinupasullu anikitsuinnaagajupput. Kilanneq pingaartumik inunni eqqiluisaarluartuni suus-susersiuminaatsuusinnaasarpoq.

Nakorsartinneq

Ungilatsitsinermi kilassorinninnermilu, nappaatip suussusersinissaa nakorsarneqarnissaalu siunertaralugit, nakorsaq attavigineqassaaq.

Kilaasut paasineqarpat inoqutigiit allallu kilattup tutitarisimasai tamakkerlutik nakorsartittariaqarput. Ilaquttat ilaat sulii ersiuteqanngikkaluamik tunillatsissimasinnaammata, ataatsikkut nakorsartinnissaq pingaaruteqarpoq. Nakorsartinnermi allarutit oqorutillu minnerpaamik 60° C-imik kissassusilimmi erroneqasapput. Nakorsartereernermi tunillaasoqarsinnaajunnaassaaq ungillerisoqarlarsinnaalunili.

Kilattoqartillugu maleruagassat

Meeqqerivimmi meeqqat sulisulluunniit allat nakorsartariaqanngillat. Kingullermik kilattoqarneraniit sap.ak. 3-6 qaangiunnerini meeqqat akornanni ungilleralunilu amerlertoqarnera maluginiarneqassaaq.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Nakorsarneqalereernermi.

7.8 Nuffaserneq (sorlukkut, torlukkut iggissakkullu aseruuttoorneq) tappiorannartumillu virus-imik patsiseqartumik toqqusaarlunneq (tonsillitis acuta)

Nuffaserneq toqqusaarlunnerlu tappiorannartunik virus-inik iggissamik anersaartuutinillu ajoqusiisartunik assigiinngitsorpassuarnik patsiseqarput. Nappaatit taakku pingaartumik meeqqani minnerni nalinginnaasuupput.

Tunillatsinneq

Anersaartuutiniit qiseq assaat atortulluunniit aqutigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit silaannarmut serpaliinikkut nappaat tuniluuttarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Ersiutit takkunnissaat ullormik unnuamillu ataatsimik sioqqullugu napparsimalermermiit ullut tallimat qaangiunnissaasa tungaanut.

Pitsaaliuineq

Paaqqinnittarfimmi nappaatip tuniluunnerata annikillisinniarnani assaat eqqiluutsuutilluarnissaat maleruagassani pingaarnersaavoq. Assaat asakulaneqassapput kakkeereernermilu tamatigorluinnaq asanneqartassallutik. Akulikitsumik silaannarissaaneq pingaaruteqarpoq. Pappiaqqamut ajornartoorfimmilu talinnut tangajortarit/quersortarit. Meeqqerivimmi nuffattoqartillugu akulikitsumik pingussat asanneqartassapput. Tunillatsinnaveersarneq pillugu imm. 6 tassanilu imm. 6.5 anersaartuutit aqutigalugit tunillatsissinnaanermut pitsaaliuineq takukkit.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: tappiorannartup virus-ip suunera apeq-qutaalluni ullut 1-7.

Aseruuttoorfiup sumerpiaq innera apeqqutaalluni nappaammut ersiutit nalinginnaanerusut tassaapput kakkilertaneq, iggiarlunneq, quersorneq, toqqusaarlunneq iisiniarnermilu anniarneq. Meeqqat qasoqqagajuttarput, uumilallutik, illigisaqaralik sorluumminnillu milinngatitsinertik pissutigalugu qanermikkut anersaartortarlutik. Meeqqat minnerusut ilaanneeriarlutik meriartarput. Meeqqat mikisut nuffasernerminni kissarneqalerajuttarmata nappaat nualluummut influenza-mut eqqaanarsinnaavoq.

Annertuumik nuffaserneq meeqqat nalinginnaasumik sammisaqarsinnaaneranut akornutaasumik kissarneqaataasinnaavoq, ilaatigut marneqarsinnaasumik kakkilertanarluni sakkortuumilluunniit quersuutaasinnaalluni.

Torlut ameraasaannik pullatitsineq meeqqani mikisuni anernikilliuutaasumik nipilimmik quersuutaasarpog (pseudocroup).

Tappiorannartut virus-it ilaat anersaartuutinin ilorpasinnernik ajoqusiigajunne-rusarnermikkut puat sulluaraannik nuffersitsisarput (bronkitis) imal. nuammik nipititsinermik kinguneqartitsisarlutik. Pingaartumik tappiorannartoq Syncytial-virus (RS) meeraqqat ukiuini siullerni puat sulluaraannik nuffersitsisinnaasartuq puannilu nuammik nipititsinermik kinguneqartitsisinnaasartoq, meeqqani annerni inersimasunilu nalinginnaasumik nuffasissutaasapoq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq ersiutaali ikilisinnaarneqarsinnaapput.

Kingunerluutaasinnaasut

Nappaatit tuniluuttut tappiorannartunik virus-inik patsiseqartut aseruuttoorner-nik bakterissanik patsiseqartunik kingunerluutitaqartinneqarsinnaapput.

Siuserisoqalersinnaavoq, kiinnami sulluaqqani aseruuttoortitsisinnaalluni, toq-qusaarluutaasinnaalluni, torluluutaasinnaalluni, puat sulluaraasigut aseruut-toorutaasinnaalluni puakkullu nuammik nipititsinermik kinguneqartitsisinnaal-luni. Kingunerlutsitsinermi peqqinnissaqarfik iliuuseqarnissamut isummertussaq saaffigineqassaaq.

Navianartorsiornermut ersiutit

Anersaartuutitigut aseruuttoornermi ersiutit makku maluginiagassaapput:

- Kalisattumik anerterineq
- Nipilimmik quersorneq
- Anernikilliorneq
- Sigguit tungujortinnerat
- Iisiniarneq ajornakusuungaarmat meeqqap qisiniluunniit iissinaanngippagu nuakuinnarpallu.

Taamaattoqarnerani nakorsaq piaarnerpaamik attavigineqassaaq. Meeqqat uum-malluttut astma-qartulluunniit anersaartuutiminnaat nappaammut ersiutillit im-mikkut nakkutigisariaqarput.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissippat. Meeqqap peqqissineranut suliluunniit peqqissinnginneranut tunngatillugu imm. 2.1.1 takuuk.

7.9 Nuffasernermi siggukkut aseruuttoorneqalerneq (herpes)

Nappaat tappiorannartunik virus-inik patsiseqartoq amermi tinupasuaqqanik ataatsimoortunik pullaqisunik ersiutilik. Inuit amerlanersaat meeraanermiilli tunillatsittarput amerlanngitsulli nappaammut ersiuteqartarlutik.

Tunillatsinneq

Pullaqinerit seerinerannit tunillannartua pingaartumik assaat aqqutigalugit siaruaattarpoq. Napparsimassutiginaq virus-imik timiminnaittullit qisiannit nappaat tuniluukkajunnerusarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Pullaqisoqalerneraniit taakku panernissaasa tungaanut.

Pitsaaliuineq

Eqqiluisaarneq assaallu asattarnerat tuniluunnermik annikillisisinnaavoq, amerlanerilli peqqissunit tunillatsittarnerat pissutigalugu paaqqinnittarfimmi avataaniluunniit pitsaaliuneqavissinnaangilaq. Ameq aqqutigalugu tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera pillugu imm. 6.7 takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 2-12.

Amerlanertigut pullaqinerit kingusinnerusukkut takkuffissaata nalaagut ammiapappillerneragut, kakikkaalunneragut ungillerneragullu nappaat aallartittarpoq. Ullut marlussuit qaangiunneranni pullaqinerit 1-2 mm-isut atsigisut ataatsimoortut qarnup eqqaaniikkajunnerusumi takkuttarput. Pullaqinerit erniinnaq qaartarput amerlerninnguuttarlutillu ammasut, sapaatillu akunnera ataaseq qaangiukaangat panertarput.

Nappaatip takkuteqqaarnera inuummarluutaasinnaavoq qinersit suanngarlutik ilaatigullu kissarneqaataasinnaalluni. Taamatuttaaq qarnup ameraasaa nappaammit eqqugaasinnaavoq. Kingorna taama eqqugaaneq annikitsumik amerluutaagajunnerusarpoq.

Allamik nappaateqarnermut atatillugu kingullermik amerlerfiup nalaatigut takkuteqqikkajuttarpoq ilaasalu seqinnisaarnermut immamilu nalunnguarnermut atatillugu nappaat nangiteqqissinnaasarpaat.

Nakorsartinneq

Virus-inut toqoraatinik nakorsaateqarnikkut ajorunnaarasuartinniarneqarsinnaavoq. Pullaqisoqalerpat tarnummik zink-imik akulimmik panertinneqarsinnaaput.

Kingunerluutaasinnaasut

Meeqqap nuffasernermini siggummigut aseruuttoorneqalenera ilaannikkut bakteerissanik mingutsinneqarsinnaasarpoq taamaasillunilu amerluutinngortarluni tuniluuttoq, immikkoortoq 7.5 atuaruk.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq nuffasernermini bakteerissanik aseruuttoorfiunngitsumik siggummigut amerlersoq paaqqinnittarfimmukarsinnaavoq atuariartorsinnaalluniluunniit.

7.10 Savarneq (parotitis epidemica)

Meeqqat nappaataat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq qinersinillu qisiliortunik aseruuttoortitsisoq. Meeqqanik akiuussutissiisarneq pillugu maleruagassanut savarnermut akiuussutissiisarnep ilaanera patsisaalluni nappaat qaqutigoortunngorpoq (MFR).

Tunillatsinneq

Nappaat assaat atortulluunniit qisermik, quersornikkut tangajornikkulluunniit silaannarmut serpaluissanit mingutsinneqarsimasut - aqqutigalugit tuniluuttarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsissimasinnaanermiit ullut tallimat qaangiunneranniit napparsimalermermiit ullut tallimat qaangiunnerannut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Sap. ak. 2-3.

Savarnermut ersiutaagajuttut tassaapput kissarneqalaarneq, siutit sioraatinginnguisigut ippinnartumik pullattoqarnera. Nappaammut ersiutit sapaatip akunnerata ingerlanerani peerukkajupput.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Savartoqartillugu maleruagassat

Savartoqartillugu iliuuseqartoqarnissaa Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisussaaffigaa.

Kingunerluutaasinnaasut

Nukappiaqqat inuusuttungulersut issummikkut annernartumik aseruuttoorsinnaapput. Savarnermut kingunerluut alla tassaavoq qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq nalinginnaasumik peruluutaasanngitsoq taamaattorli napparsimavimmi uninngassutaasariaqartartoq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Siusinnerpaamik napparsimalernermiit ullut arfinillit qaangiunneranni.

7.11 Tingulluut tunillannartoq (Hepatitis A)

Tingulluut aseruuttoornertut ittoq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq. Meeqqat mikisut nappaat sungarpallaatigigajunngimmassuk, meeqqap avatangiisaasa arlaat inersimasoq napparsimalerpat nappaatillu tuniluunnera taamaasilluni paasineqarpat, tamatuma tungaanut meeqqerivinni malugineqarani tuniluussinnaasarpog.

Tunillatsinneq

Nappaat assaat atortullu annamik mingutsikkat qanermut tutsinneqarnerisigut tuniluuttarpoq.

Tappiorannartup virus-ip anarineqarneragut tunillatsinnermiit sap.ak. 2-3 qaangiunneranniit napparsimalernerup kingorna ullualuit qaangiunnissaasa tungaannut nappaat tunillaattarpoq. Nunanut allanut angalanermut atatillugu siulermik tunillatsittoqarajuppoq.

Pitsaaliuineq

Tingulluummik hepatitis A-mik paaqqinnittarfimmi nappateqartoqartillugu eqqiluisaarluarneq immikkut pingaaruteqarpoq. Nappaat meeqqat akornanni ersarisunik ersiuteqartanngimmat anarlu aqqutigalugu tuniluussinnaasarmat, eqqiluisaarnissaq pillugu maleruagassat nalinginnaasut, nerisat arrorfii aqqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnissaanut maleruagassat imm. 6.6-imi eqqartorneqartut, malinneqarnissaat tamatigut pingaaruteqarlunnarpoq. Meeqqamut maleruagassaq pingaarnerpaaq tassaavoq neritinnani perusersareernermilu assaat asannissaat.

Nunanut allanut angalalinnginnermi akiuussutissinneqarneq nappatsaaliuutaavoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernermut: Sap. ak. 3-6.

Nappaat timip tamarmiusup ippinnarneranik, merianngunermik, kissarneqarnermik, ilaatigullu naarlunermik, timminermik meriarnermillu aallarniuteqara-

juttarpoq. Sapaatip akunnerata qaangiunnerani isit qaqortortaat amerlu sungar-pallalersarput. Qooq taarsisarpoq anarlu qaqortilluni. Tamatuma kingorna kis-sarnek appartarpoq napparsimasorlu pitsannguumisarluni.

Nappaat meeqqani inuusuttunilu nalinginnaasumik peruluutaaneq ajorpoq inersimasunili peruluutaasinnaasarluni.

Nakorsartinneq

Napparsimalereermermi nakorsarneqarsinnaasanngilaq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Paaqqinnittarfimmi tingulluummik hepatitis A-mik nappaalasoqartillugu pitsaaliuinnermut atatillugu iliuuseqarsinnaanissaq siunertaralugu, Nunatsinni Nakorsarneqarfik attavigineqartariaqarpoq (meeqqat, sulisut, angajoqqaat, immaqalu allat).

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissipat.

7.12 Tingulluut tunillannartog (Hepatitis B)

Tingulluut aseruuttoornertut ittoq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq.

Tunillatsinneq

Nappaat aak aqqutigalugu ass. kapuummut kapinikkut, atoqatigiinnikkut, allatigullu qanigisanut, kiisalu meeqqap inunngornerani arnaanit tunillaattarpoq. Tappiorannartog virus napparsimalerneq sap. ak. pingasunik sioqqullugu tamatumalu kingorna qaammatini arlalinni virus aammiittarpoq. Ataavartumik tingulluuteqalernerme ukiut arlerlugit aak virus-imik akoqartarpoq.

Meeqqat ass. pinnguarnikkut, ajutoornikkut kiitinnikkulluunniit, qiseq aalluunniit aqqutigalugit ameq ameraasarluunniit pitarlugu tunillaasinnaapput.

Pitsaaliuineq

Meeqquerivimmi tingulluummik hepatitis B-mik nappaateqartoqarnera ilisimanngikkaluaraanniluunniit aak ass. qinngakkut aattoqartillugu kilernermiluunniit saliinermi tamatigut taamatuttaaq aqqataarnermilu assaat asaneqassallutik.

2010-mi septembarip aallaqqaataaniit inoorlaanut tamanut tingulluummut hepatitis B-mut akiuussutissinneqarnissaq neqeroorutinngorpoq¹⁹.

19. Nunatsinni meeqqanik akiuussutissiisamemi najoqqutassiaq, 2022 www.nun.gl

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Qaammatit 2-4.

Nappaat ilaatigut illigisaarunnermik, meriarnermik, naarlunnermik immaqalu timminermik aallaqaateqartarpoq. Allatigut kissarneq tassanngaannaq qaffas-sinnaasarpog niaqorlunnermillu, kiisalu nukitsigut naggussatigullu anniarnermik ilaqartinneqarsinnaalluni. Tamatuma kingorna tamatigungajak sungarpallanner-mik kinguneqartarpoq. Nappaat sapaatip akunnialuiniit qaammatit arlallit pallil-lugit sivisussuseqartarpoq. Meeqqani inuusuttunilu sakkukitsumik atugaagajun-nerusarpog. Ataasiakkaat pingaartumillu inoorlaat meeqqallu minnerit nappaat ataavartumik attatarilersarpaat.

Nakorsartinneq

Tassanngaannaq napparneq nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Taama napparsimasoqartillugu maleruagassat

Tingulluummik hepatitis B-mik nappaatillit Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutiginnissaat peqqinnissaqarfiup pisussaaffigaa.

Meeqqap tingulluummik hepatitis B-mik nappaateqarnera pillugu, angajoqqaat allat ilisimatinnissaat, meeqqap angajoqqaavisa pisussaaffiginngilaat. Sulisut inatsit malillugu nipangiussimasussaataapput. Nappaat pillugu paasis-sutissiineq imm. 2.2-mi takuuk.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeqqat inersimasullu peqqissigunik meeqqeriviliaqqissinnaapput. Ataavartu-mik hepatitis B-mik tingulluutilinnut killilersuisoqanngilaq.

7.13 HIV-mik tunillatsinneq (human immunodefekt virus)

Tappiorannartumik virus-imik anigugassaangitsumik nappaateqalersitsisumik nakorsarneqanngikkuni ukiut arlallit ingerlanerini kigaatsumik timip nappaati-nut akiuussinnaassusianik aserorterisumik patsiseqartoq AIDS-imillu nappaateqalersitsisartoq.

Tunillatsinneq

Aak aqqutigalugu, atoqatigiinnikkut, naartuunermi, erninermut atatillugu milutsitsinermilu aatsaat tuniluuttarpoq. Nalinginnaasumik attaveqatigiinnikkut qisikkulluunniit tuniluuttanngilaq. Ameq kimillanneqanngippat aak aqqutigalu-gu tunillatsittoqarsinnaanngilaq.

Nappaammut ersiutit

Qinersit suanngartut eqqaassanngikkaanni kingusiinnakkut aatsaat nappaammut ersiutit takkuttarput.

Nakorsartinneq

Nakorsaatit iluaqutaalluarput. Ullormut nakorsaatitortuarnikkut nappaat ersiuteqartinnagu ukiorpassuarni attanneqarsinnaavoq tappiorannartuali (HIV) nungutinneqarsinnaanngilaq. Nakorsartinnerulli allanik tunillaasinnaaneq annikillingaatsiartippaa. Naartunermi erninissallu nalaani nakorsartinnerup naartumik tunillaasinnaaneq suujunnaarsissinnaavaa.

Meeqqat ukioqanngitsuniit marluk inorlugit ukiullit tamatigut nakorsarneqasapput. Meeqqat angajulliunerusut nakorsartinnissaat timaasa nappaatinut akiuussinnaassusiata qanoq sunnerneqarsimatiginera apeqqutaatillugu qaqugu nakorsartillutik aallartinnissaat aalajangiivigineqassaaq. Nalinginnaasumik qulit aqqaneq marlullu akornanni ukioqalerunik aatsaat nakorsartinnissaq pisariaqartilissavaat. Taama ukioqalersut nappaammik suussusaanik ilisimatinneqartariaqarput.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Eqqiluisaarnissamut maleruagassat nalinginnaasut saniatigut allanik maleruagassaqqanngilaq. Taamaammat paaqqinnittarfik meeqqap HIV-mik tunillatsissimanera pillugu ilisimatinneqarnissamik piumasaqaateqarsinnaanngilaq. Meerarli nakorsaatitorpat meeqqap aallaarsimaarfimmi nakorsaatitortinneqarnissaa qulakkeerumallugu, meeqquerivimmi sulisut qaninnerit ilisimatinnissaat pissusissamisuussaaq. Taamaattoqarnerani sulisut inatsit malillugu nipangiuissimasusaatitaapput. Nappaat pillugu paasissutissiineq imm. 2.2-mi takuuk.

Taamatuttaaq ernereernerup kingorna meeqqap tunillatsinnissamut illersorneqarnissaa anguniarlugu naartusut tamarmik HIV-mut misissortinnissamik neqeroorfigineqartarput²⁰.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq meeqqatut peqqissutut allatulli meeqquerivimmiissinnaavoq /atuarfimmiissinnaavoq.

7.14 Assakkut, isikkakut qanikkullu pullaqisoqarnera (hand-, foot- and mouth disease)

Nappaat pingaartumik aasami pingaartumillu meeqqani mikinerusuni sivikitsumik atugaasartoq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq ammiikkut ameraasatigullu pullaqisoqalersitsisartoq. Inersimasuttaaq tunillatsissinnaapput.

20. HIV-p tappiorannartuanut akiuussutissaqarnermut aaversinnikkut misissortittarneq pillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitersuusaa.

Tunillatsinneq

Nappaat qisermik, annamik pullaqinerilluunniit seerinerinik mingutsikkanit asaat atortulluunniit aqputigalugit tuniluuttarpoq. Nappaat attuinikkut silaannak-kulluunniit serpalinnertigut tunillaattarpoq. Napparsimassutiginaagu tappioran-nartumik timiminniittulinnit tunillatsittoqarajunnerusarpoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Qanikkut kimillanneqalernermit ullut talli-mat ammikkullu pullaqisoqalernerani ullut arfineq marluk.

Nappaat peqqiilliorluni misigisimanermik kissarnejalaarnermillu aallaqqaate-qarsinnaasarpog akulikitsunilli amerlerneq nappaammut ersiutaaqqaartarpoq. Qanermi pingaartumillu assanni isikkanilu toorneeqqatut ittut aappalaartut ki-ngorna pullaqininnguuttartut takkuttarput. Tamatigungajak sapaatip akunnerata ataatsip qaangiunnerani nappaat qaangerneqartarpoq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissipat.

7.15 Nuallunneq (Influenza)

Anersaartuutitigut nappaat kissarnejaaallunilu nalinginnaasumik peqqissutsi-mik sunniisartoq tappiorannartunillu virus-inik assigiinngitsunik patsiseqarsin-naasog. Ukiunera nualluummik nappaateqarfiugajuttuuvog. Ukiut ilaanni nual-luuttut amerlalluinnaraangata nappaalassutaasutut oqaatigineqartarpoq.

Tunillatsinneq

Nappaat qisikkut assaat atortulluunniit aqputigalugit imal. quersornikkut tanga-jornikkulluunniit serpalinnerit silaannarmut siaruaattut aqputigalugit tunillaat-tarpoq. Nappaat tunillaatiasuuvog napparsimalinnginnermit ullormik ataatsimik sioqqutsinnermiit ulluni pingasuniit sisamanut tulluuttuni tunillaasoqarsinnaasar-luni.

Pitsaaliuineq

Assaat eqqiluutsuutilluarnissaat kakkissarfimmut pappiaqqamut ajornartoofim-milu talinnut quersorlutillu tangajortarit. imm. 6.5 anersaartuutit aqputigalugit tunillatsissinnaanermik pitsaaliuineq takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernewut: Ullut 1-4.

Nappaammut ersiutit erngerlutik takkukajuttuupput. Nappaat kissaruluutaasarpog, niaqorlunermik nukitsigullu anniarnermik ilaqartinneqartarluni, kiisalu sorlunnik milinngatsinermik, toqqusaarlunermik, iisiniarnermi anniarnermik quersornermillu ilaqartumik peqqissuseq sunnerneqarsimagajuttarluni. Meeqqat mikisut nuffasernermut ersiutaat nualluummut eqqaanarsinnaapput.

Nakorsartinneq

Meeqqat inuusuttullu peqqissut nakorsartinnissaq pisariaqartikkajunngilaat.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissippat.

7.16 Ilummoorneq (pertussis)

Meeqqat nappaataat tappiorannartumik bakterissamik patsiseqartoq. Immikkuullarissumik ilummoorluni quersortarneq nappaatip ilisarnaatigaa.

Meeqqat tamangajammik ilummoornermut akiuussutissinneqarsimagaluit akiuussutissap tamakkiisumik illersuutaannginnera pissutigalugu nappaat ilaanneeriarluni takkuttarpoq. Ilummoorneq meeraaqqani peruluutaasinnaavoq. Ilummoornermut akiuussutissiisarneq meeqqanik akiuussutissiisarnermi maleruagasanut ilaavoq.

Tunillatsinneq

Nappaat qisikkut assaat atortulluunniit aqutigalugit imal. quersornikkut silaan-

narmut serpalinnernit najuussanit tunillaattarpoq. Nuannerup nalaani tunillat-sissinnaaneq qaninneruvoq. Ilummoorluni quersulernermi tunillaasinnaaneq an-nikilliartortarpoq napparsimalernermiillu sap. ak. arfinillit qaangiunnerini tunil-laassinnaajunnaartarluni.

Tunillatsissimasinnaanerup nalaani meeqqat napparsimanngikkaluarlutik tunil-laasinnaasarpur. Ulluunerani paaqqinnittarfimmi ilummoortoqarpat angajoqqaat meeqqamik napparsimanngikkaluarlutik tunillaasinnaanerit taamaasillutillu qa-tangutiminnik naalungiarsunnik sulit akiuussutissinneqanngitsunik tunillaasin-naanerit mianersuutigisariaqarpat. Taamaattoqartillugu nappaatip naalungiar-sunnit peruluutaasinnaanera pissutigalugu siunnersorneqarnissarlut siunertaralu-gu, peqqinnissaqarfimmut attaveqarnissaq pissusissamisoortuussaq.

Pitsaaliineq

Nappatsaaliineq pitsaanerpaq tassaavoq akiuussutissinneqarneq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 7-10.

Nappaat nalinginnaasumik sorlunnik milinngatsilluni panertumillu tassanngaanaq takkuteqattaartumik quersuleraluttuinnarnermik ilaqartillugu nuffaserner-mik aallarniuteqartarpoq. Sapaatip akunnerisa ataatsimiit marluk qaangiunneranni ilummoortoqalersarpoq. Ilummoornermi malittuinnarmik quersortoqalersarpoq, meerarlut anersaarsinnaajunnaarluni kiinaa tungujorujulluni aappillersarpoq. Tamatuma kingorna illumut nipilimmik anerterisoqalersarpoq (illummoorneq). Taama pisoqarnerani nuak kinertoq piiarneqartarpoq meriartoqarsinnaasarpur. Ilummoornerit tulleriaaginnaleraangata meeraq qasutalluinnartarpoq.

Sap. ak. marlunniit sisamat qaangiunneranni illummoorneq qaangiukkiartuler-sarpoq sap. ak. arfinilinniit arfineq pingasut qaangiunneranni qaangiukkajulluni tamatumali kingorna sulit quersortoqarsinnaasarpur. Meeraqqani akiuussutis-sinneqanngitsuni anersaartorniarnermut ilungersunaatilimmik peruluutaasin-naammatt, napparsimavimmut unitsitaaneq pisariaqalersinnaavoq.

Nakorsartinneq

Illummoorneq amerlanertigut nakorsartariaaneq ajorpoq. Napparsimanerli tunil-laasinnaanerlut antibiotikanik sivikillisarneqarsinnaavoq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Illummoortoqarnerani iliuuseqartoqarnissaa Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup aki-sussaaffigaa.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Meeqqat ilummoornermik peruluutiginnngisaminnik nappaatillit, tunillaasin-

naanerup nalaani meeqqerivimmukarsinnaallutillu atuariatorsinnaapput. Meeqqat amerlanersaasa akiuussutissinneqarsimanerat tamatumunnga patsisaavoq.

Meeqqalli ilummoornermut atatillugu anernikilliuutillit meriartartulluunniit angerlarsimaannassapput.

7.17 Toqqusaarluut mononucleosi (mononucleosis infectiosa)

Toqqusaarlunneq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq toqqusaani unermi imeqqutammlu qinersinik suanngartitsisinnaasoq.

Tunillatsinneq

Nappaat qanimut toqqaannartumik attaveqatigiinnikkut qiseq aqputigalugu soorlu kunissuunnikkut tunillaattarpoq. Nalinginnaasumik inooqataanikkut nappaatip tuniluussinnaanera annikitsuararsuuvuq. Amerlanerit meeraatillutilli ersiuteqartinnagu nappaatigilereersarpaat. Nappaammut ersiutit inuusuttuni takusaanerupput. Inersimasut 95 %-iisa nappaat atoreersimasarpaat taamaasillutillu inuunerup sinnerani akiuussutissarsiffigisarlugu.

Tunillaasinnaaffik: Napparsimalertermiit ilaanni ukioq ataaseq pallillugu tappiorannartoq virus qisermissinnaasarpoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernej: Sap. ak. 4-7.

Nappaat nuallunnermut ersiutitut assingusunik qasoqqanermik, illigisaqannginnermik niaqorlunnermillu ersiuteqarluni aallartittarpoq. Tamatuma kingorna toqqusaarluutaalersarpoq iisiniarnermut ajornakusoortitsisumik toqqusaat neqitaat pullangaatsialerlutik qalipperlutillu. Anernikilliuutaasinnaavoq timimi qinersit pingaartumik toqqusaaniittut suanngarsinnaapput ippinnarsillutillu. Sap. ak. marluk angullugit kissarneqaataasinnaasarpoq. Ilaatigut tinguk sunniivigineqarsinnaasarpoq massallu suanngarluni aniorninittoqarsinnaavorlu. Meeqqani mikisuni nappaat ersiuteqanngikkuni annikitsuinnarmik ersiuteqarsinnaasarpoq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Nappaatip qasoqqarujussuaataasarnera pissutigalugu sivilisujamik qasuer-saartoqartariaqarsinnaavoq. Nappaat atuutsillugu timip atorujussuarnissaa pinaveersarneqassaaq.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Meeqqap nalinginnaasumik peqqissusaa apeqqutaatillugu meeqqerivimmut utertinneqarsinnaavoq.

7.18 Kummaneq (pediculus capitis)

Niaqqup kumai tuniluutiasuupput assullu paaminnarlutik. Meeqqat pingasuniit qulinut ukiullit kummakkajuttuunerupput. Ukiup qanoq ilineraniluunniit kummattoqartarpoq aggustimiilli novembarimut februaarimiillu apriliimut tuniluuf-fiunerusarput.

Tunillatsinneq

Niaqqup kumai inuup kasserani meqqerfiit killerpiaanni nutsat ipertuppata ipeqanngippataluunniit uumasuusarput. Kumaat pississinnaanatillu timmisinnaanngillat taamaammat toqqaannartumik inuit akornanni attaveqatigiinnikuinnangajak soorlu tutinnikkut natsamik illaagutinilluunniit paarlaasseqatigiinnikkut tuniluuttarput. Kumaat niaqoq qimakkunikku nal. ak. 48-it uumasinnaasarput. Eqqit tuniluutitsineq ajorput kumaallu inuit akornanni nappaateqalersitsisuussanatik.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsinnermiit nutsani kumannik uumasunik suerunnissaata tungaanut.

Pitsaaliuineq - angerlarsimaffimmi:

- Akuttunngitsunik ajornanngippat sap. ak. ataasarlugu tamatigullu meeraqatit kummassimatillugit meeraq kumaqarnersoq misissortaruk.
- Kummassimappat paaqqinnittarfia/atuarfia ilagisartagaalu kalerrikkit.
- Ilaqutariinni kummattoqarpit ilaqutariit tamarmik illaagutiniq kumaa-jaaserluni misissorneqassapput.
- Misissuineq kumannik nassaarfiuppat illaagutit kumajaatit kisiisa atorlugit imal. nakorsaammik akuerisamik atortoqarluni kiisalu kumajaaserluni kinguneqarluartussamik kumajaasoqassaaq.

Ulluunerani paaqqinnittarfimmi/atuarfimmi:

- Kummattoqarnerit tamaasa angajoqqaat tamarmik ilisimatinneqartassapput.
- Pisariaqarpit meeqqerivimmi atuarfimmiluunniit kumaqartoqarneranik paasisaqarnerup aqaguani meeraq takkuppit, kumaajartinneq aallartereersi-maneraa paasiniaruk.
- Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerni kumanittarnerup sammineragut angajoqqaat akisussaaffiannik ilisimatissigik.
- Ukiup ingerlanerani ajornanngippat feerip kinguninngua kumanittarneq pillugu aalajangersimasumik paasissutissiisarnissaq isumaqatigiissutigineqarsinnaavoq.

Kummannermut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Kumaat inuup niaquanit inuup allap nia-quant nuuppat kumanittoqassaaq. Kumaat kingorna kumannguuttussanik eqqiliortarput. Kumannгореrluni eqqilioqqinneq sapaatip akunneri pingasut mis-saannik sivilissuseqartarpoq.

Kummanneq kassikkut ungilatsitsinermik kinguneqartarpoq kummanermiilli sapaatip akunneri arlallit qaangiunneranni aatsaat ungillerisoqarsinnaasarpog. Taamaammat ungillerineq kummannermut ersiutaalluarsinnaanngilaq. Kumaat ikikkaluit ajornartorsiutaasinnaapput. Kumaat amerlasuut imal. kummakulaneq kassikkut kimillanneqalersitsisinnaavoq aseruuttoortitsisinnaalluniluunniit.

Kumaat kassermi aammik milluaasut meeqqerfiit killingini ersiinnartarput. Ku-maat tukerlaat mm ataaseq inorlugu takissuseqartut naniuminaassinnaasarpog. Kumaat sullinernut ilaasut mm-nik marlunniit pingasunut takissuseqarput, qali-paataat qaserujuttumiit qerningajattuusinnaallutik aalassarissuuppullu.

Kumaat meeqqerfiit killingini eqqiliortarput. Eqqit mm ataaseq inutsiarlugu angissuseqartut qaqorujullutik sungaarujuttuullutik nutsanut nipinngasuupput. Eqqit qaqortualunnut eqqaanarsinnaapput qaqortualuttulli inussanik nutsanit katatsinneqarsinnaassanatik. Eqqit kassermi meeqqerfiit killinginiit cm ataaseq qaangerlugu qutsissusilimmiittut toqusimanngikkunik tukeqqammisuusarpog. Kumaat eqqillu amerlanersaat pukutsumi siutillu tunuiniittarput.

Nakorsartinneq

Kumaajaatit kisiisa atorlugit imal. nakorsaammik akuerisamik atortoqarluni kii-salu kumaajaaserluni kumaajaasoqassaaq.

Illaagutit kumaajaatit atorlugit kumaajaaneq kinguneqarluartartuuvoq ajoqusii-sinnaanngilaq akikillunilu. Taama kumaajaaneq peqqissaarussassaavoq ullorlu ataaseq allortarlugu ulluni 14-ni ingerlanneqartussaalluni. Kumaat akiorniarnernut kumaajaaserlunilu kumaajarneq pillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup nittartagaani ilitersuut takuneqarsinnaavoq²¹. Kumaajaaserluni kumaajaaneq pillugu film-i qallunaatooq nittartakkami www.farvellus.dk takuneqarsinnaavoq.

Kumaat quligummi sullinernut toqoraatinut akiuussinnaassuseqalersimasut na-linginnaasuupput. Quligut taamaattoq atorniaanni maleruagassiaq maleqqis-saaneqartariaqarpoq iluaqutaaneralu nakkutigineqassalluni. Kumaat tamarmik toqusimanissaat qulakkeerniarlugu qulereernerup kingorna kumaajaammik il-laaguserluni illaartoqassaaq.

Inuit kumallit kisimik quligummik kumaajaatitalimmik atuisinnaapput. Illaagutit, brstit, natsat assigisaallu erruinermit qaqorsaatilimmuk kininneqassapput errorsivimmiluunniit errorneqanngikkunik qerititsivimmuk ikineqanngikkunik nal. ak. 48-it atorneqaratik immikkoortinneqassapput.

Kumaninnaveersaaneq kumaajaanerlu angajoqqaat akisussaaffigaat. Ulluunera-ni paaqqinnittarfinni sulisut meeraaqqerisullu siunnersuillutillu ilitersuisinnaap-put.

Kumaajaatit nakorsaattallit nakorsap peqqussutiginnigippagit meeqqanut mar-luk inorlugit ukiulinnut atortinneqartariaqanngillat.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Kumaajartinneq aallartereerpat aatsaat meeqqerivimmukaqqittoqarsinnaavoq. Sulisut kumalimmik naammattoorsigunik taanna pissutigalugu meeraq angerlar-tissanngilaat.

21. Kumaat akiorniarnernut kumaajaaserlunilu kumaajarneq pillugu ilitersuut Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup nittartagaani takuneqarsinnaavoq www.nun.gl

7.19 Kiinnakkut aniorneqarneq (parvovirusinfektion, erythema infectiosum, meeqqat nappaataasa tallimaat)

Meeqqat nappaataat taanna nalinginnaaqaq tamatigorluinnangajallu sakkukitsumik atugaasarluni. Inersimasut 65 %-iisa missaasa nappaat siusinnerusukkat atoreersimagamikku akiuussutissaqarput tunillatsissinnaanatillu. Naartunerup affaani siullermi tunillatsittut peqqinnissaqarfimmit immikkut nakkutigineqasapput.

Tunillatsinneq

Nappaat qisikkut assaat atortulluunniit aqcutigalugit imal. quersornikkut tanga-jornikkulluunniit silaannarmut serpalinnernit najuussinikkut tunillaattarpoq. Aniornerit tunillaanneq ajorput.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsinnermiit ullut 5-10 (sap. ak. missaa) aniornininnis-sap tungaanut. Taamaasilluni nappaatip ersiutai sulit takkutinngitsut tunillatsitto-qarsinnaavoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 13-18 (sap. ak. marluk missaat).

Nappaat nualluummut sakkukitsumut eqqaanartumik aallarniuteqarsinnaasarpoq akuttunngitsunilli ulussat aappillernerannik aallarniuteqariarluni pingaartumik avatini aniornerit takkuttarput. Timikkut avatitigullu aniornerit putoortulianut eqqaanartuupput. Aniornerit ullut marlussuit atasarput sapaatit akunnerili tullit-tut ingerlanerini pingaartumik meeqqap timini atorlugu kiagulerpat takkuteqqis-sinnaasarlutik. Kissarneqaataalaarsinnaavoq nappaalli aamma ersiuteqanngivis-sorsinnaalluni. Inersimasuni ilaatigut naggussatigut ippiuutaasinnaasarpoq. Inuit aammikkut nappaatillit tappiorannartup virus-ip aakilliortitsisinaanera pissuti-galugu peruluutigisinnaavaat. Naartunerup affaani siullermi tunillatsinnikkut naartumik katatsisinnaaneq naartulluunniit aakilliulersinnaanera annikitsuinnaa-voq. Naartorisamut innarluuteqaataalersinnaanngilaq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq. Naartusut tunillatsissimasinnaasut misis-sorluarneqartariaqarput.

Taama nappaateqartoqarnerani maleruagassat

Naartusunut nappaammik siornagut tunillatsissimanngitsunut immikkut navia-naateqarsinnaavoq. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik attavigalugu www.at.gl ilit-sersortigit.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissipat.

7.20 Siutip iluagut aseruuttoornikkut maqisoorneq (otitis media suppurativa acuta)

Siutip iluata ameraasaagut aseruuttoorneq (siuserineq) anersaartuutitigut aseruuttoornermut kingunerluutaavoq tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartoq.

Pingaartumik meeqqat minnerit nuareernerminni siuserilersinnaasarpot.

Tunillatsinneq

Siuserineq tuniluuttuunngilaq. Meeqqani siuserisartuni nuammik tunillatsinnermut atatillugu siuserilersoqarajuppoq. Siutinit maqisoq bakterissanik meeqqanut allanut nappaateqalersitsisanngitsunik akoqartarmat, maqineq nalinginnaasumik tuniluuttanngilaq. Qaqutiguinnaq maqisoq bakterissanik inunnik allanik nappaateqalersitsinnaasunik akoqarsinnaasarpot.

Nappaammut ersiutit

Siuserineq annernarsinnaasaqimmat meeqqat mikisut siutitik attoqqajaasarpot. Nappaat ilaatigut nalinginnaasunik soorlu meeqqat uumilannerannik, illigisaqannginnerannik, kissarnejalaarnerannik, qiangalanerannik immaqalu naarlunnerannik, meriarnerannik timminnerannillu ersiuteqartarpot. Siutip maqilernerasiutip igalaasaata putusimanerannik patsiseqartoq nappaammut ersiutaaqqaarsinnaasarpot.

Nakorsartinneq

Nakorsartittoqarnissaa peqqinnissaqarfimmit aalajangiivigineqassaaq.

Navianartorsiornermut ersiutit

Siutit napparlutik tunuini ippinnartunik aappillersimasunik pullattoqarpot, nakorsaq ingerlaannaq kalerrinneqassaaq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeqqat maqisoortut peqqissutut pissuseqarpata peqqinnissaqarfiullu nappaat tunillaassinnaassorinngippagu meeqquerivimmiitinneqarsinnaapput.

Meeraq meeqquerivimmiinnermini atuarfimmiinnerminiluunniit tassanngaannaq siutiminik maqisoortoq angerlartinneqartariaqarpot nakorsarlu attavigineqarluni.

7.21 Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq tuniluuttoq

Nappaat tappiorannartunik bakterissanik meningokokkinik patsiseqarpoq. Nappaat qaratsap ameraasaagut aseruutsitsisarpoq aakkuluunniit toqunartunititsisarluni.

Kalaallit Nunaanni ukiut tamaasa bakterissanik meningokokkinik patsiseqartunik nappaateqartut ikittuinnaasarput. Nappaat meeqqani inuusuttunilu nalinginnaaneruvoq, qassinilluunnilli ukiulinni nappaataasinaasarlunissaaq.

Tunillatsinneq

Meningokokkit quersornikkut tangajornikkullu silaannakkut serpalinnertigut tuniluuttarput. Tamatigoruinnangajak napparsimassutiginaq tunillannartumik timiminnaittulimmit tunillatsinnikkut napparsimalersoqartarpoq. Taamaammat taama nappaatillit ataasiakkaaginaagajupput ilaatigulli qatanngutit qanigisallu allat tunillanneqarsinnasarlutik.

Bakterissat timip avataanut pisut ernerlutik toqusarput.

Tunillaasinnaaffik: Nappaatip ersiutaasa takkutinngitsiarneranniit nakorsartinnerup aallartinneraniit ullup unnuallu ataatsip qaangiunnissaata tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 1-4.

Nappaatip bakterissanik meningokokkinik patsiseqartup nalunaaquttap akunialunnguusa ingerlaneranni inuunermut navianartorsiuutaasinnaanera ilisimanissaa pingaarteqarpoq. Ullulli marlussuit ingerlaneranni peruluutaalersinnaanera nalinginnaaneruvoq.

Aallaqqaammut nappaat nualluummut eqqaanarsinnaavoq. Ullut unnuallu ataatsimiit marluk ingerlanerini kissarnek 38-imiit 40° C-imut annertunermulluunniit qaffassinnaasarpoq.

Kissarululeriataarneq uulinnermik noqarnermilluunniit nassataqarsinnaavoq. Sakkortuumik niaqorluutaagajuttarpoq, meriarnermik nererusunnanilu imerusunnginnermik ilaqartarluni. Napparsimasoq puungalersarpoq, eqqissiveerulluni, anniarluni, puffaqajaalluni immaqalu ikiarsilluni.

Nappaat bakterissanik meningokokkinik patsiseqartoq, toorneeqqanik aappaalartunik aappalullutilluunniit tungujorujuttunik, ammikkut aammik sittersoqalerneranut (pettechier) patsisaasunik ersiuteqarsinnaasarpoq. Ilaanni sikinniarnermut ajornakusoortitsisumik annernartumillu tunusuk qiterarlu qerattarsinnaasarput.

Naalungiarsunnili nappaatip ersiutai allaassuteqangaatsiarsinnaasarput. Meeqqat sorusussuseqannginnerusinnaapput, nererusunnatik imerusunnatillu, attortilaarnermi qissasertarlutik, nukillaariartorlutik meriartarlutillu.

Nakorsartinneq

Meeraq nakorsarniarlugu piaarnerpaamik napparsimavimmut unitsinneqassaaq. Meningokok-imik patsiseqartumik nappaateqarneq antibiotikanik nakorsarneqartarpoq.

Taama nappaateqartoqarnerani maleruagassat

Meningokok-imik patsiseqartumik nappaateqartoqarnerani iliuuseqarnissaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisussaaffigaa.

Qanimut attavigisartakkat arlaannik meningokok-imik patsiseqartumik napparsimasoqarsimappat, nappaammut ersiuteqarneranik malussarniarnissaq iliuussisat pingaarnersaraat, taamaattoqassappallu peqqinnissaqarfik ingerlaannaq attavigneqassaaq.

Inoqutigiit ilaat meningokok-imik patsiseqartumik nappaateqalerpat, qaqutigugaluag piffissap qaninnerup iluani alla napparsinnaasarpoq.

Meningokok-imik patsiseqartumik nappaatillip illoqatai nappatsaaliniarlugit antibiotikamik nakorsarneqarnissaat innersuussutaasarpoq.

Ulluunerani paaqqinnittarfinni atuarfinnilu tunillatsissinnaaneq annikeqimmat, qaqutiguinnaq nappatsaaliiniarluni nakorsaasoqarnissaq innersuussutaasarpoq.

Nappaat nerisassat atortulluunniit aqqutigalugit tunillaanneq ajorpoq. Immikkut ittumik pinngussanik saliinissamut ininilluunniit eqqiaanissamut pissutissaqanngilaq.

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoornerit allat

Bakteerissat meningokok-it qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermut patsisaa-gajunnersaapput. Qaratsalli ameraasaagut aseruuttoornerit allanik patsiseqarsinnaasarput.

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoornerit navianaateqarnerit bakteerissanik patsiseqarput piaarnerpaamillu nakorsagassaallutik.

Meeqqanik akiuussutissiisarneq pillugu maleruagassani Hib-imut, kiisalu pneumokok-inut akiuussutissat bakteerissamik *Hæmophilus influenzae* type b-mik patsiseqartunut bakteerissanullu pneumokok-inut nalinginnaanerusunut illersuutaapput.

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoornerit ilaat tappiorannartunik virus-inik patsiseqarput (ass. virus savarnermik nappaateqalersitsisartoq). Nappaatit taamaatut atupiloorneqarsinnaasarpur nalinginnaasumilli ulorianaateqaratik. Nakorsarneqarnissaat pisariaqanngilaq napparsimavimmili uninngassutaasarpur.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Nakorsartinneq naammassippar meearlu peqqissippar. Meeqqat inersimasullu nappatsaaliniarlugit nakorsartinneq naammassippar, meeqgerivimmur atuarfimmulluunniit utersinnaappur.

7.22 MRSA (tappiorannartut stafylokokkit antibiotikanut akiuussinnaanngorsimasut)

Bakteerissat ilaat MRSA-mik taaguutillit antibiotikanut nalinginnaasunur akiuussinnaassuseqarput. Bakteerissanik MRSA-nik patsiseqartunik ulorianaatiliinik nappaatillit, nakorsaruminaatsuusinnaanerat ajornartorsiutaavoq. Siusinnerusukkur MRSA napparsimavimmi uninngasut akornanni nassaassaagajunnerugaluarpur. MRSA maanna aamma napparsimaviit avataannur soorlu inoqutiinniit imal. ilaanni aamma meeqgerivinnur siaruaappur. Innunur peqqissunur amerlanernur MRSA navianaateqanngilaq.

Tunillatsinneq

MRSA stafylokokk-isut allatulli tunillaattarpur. Stafylokokk-it inuit peqqissur sorluiniittarpur amiiniittarlutik inoqutigiillu akornanni tuniluussinnaasarlutik. Inuk kilerneqarpur ajuaqarpur anersaartuutitigulluunniit aseruuttoorneqarpur tunillatsinnissaq qaninnerusarpur.

Pitsaaliuineq

MRSA siaruaateqqunagu Nunatsinni Nakorsaaneqarfik MRSA-p siaruatsaalineqarnissannur immikkur ilitersuusiorpur²². Misissortinnissap qaqugu pinissaa, kiisalu inuit ataasiakkaat inoqutigiillu qanoq nakorsarneqartarneq, ilitersuummi takuneqarsinnaappur. Pineqartoq peqqinnissaqarfimmit paasissutissinneqassaq.

Suliffeqarfimmi nappaalasoqalerpar (innunur ataatsimoortunit marluk amerlanerilluunniit MRSA-mik patsiseqartumik nappaateqartur paasineqarpur) kingorna imminnur tunillaassuteqqeqqunagit ataatsikkur misissorneqarlutillu pisariaqarpur nakorsarneqassappur. Taamma ataatsimoortunik misissuinnissaq Nunatsinni

22. Stafylokokkit sungaartur (Stafylococcus Aureus) bakteerissallu allat antibiotikanut akiuussinnaanngorsimasut pillugit Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitersuusaa 2016-meersoq.

Nakorsaaneqarfik isumaqatigiissuteqarfigalugu aallartinneqassapput. Misissuinnermi peqataasut allakkatigut paasissutissinneqassapput.

Nappaammut ersiutit

MRSA-mik patsiseqartumik nappaateqarneq nappaatinit stafylokok-inik allanik patsiseqartunit allaassuteqanngaangilaq nappaateqareersuinnarnilu peruluutaanerusaluni. Ammikkut aseruuttoornernit ajussanillu stafylokok-inik allanik patsiseqartunit allaassuteqanngillat.

Taama nappaateqartoqarnerani maleruagassat

MRSA-mik patsiseqartumik nappaateqartoqartillugu iliuuseqarnissaq, Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisussaaffigaa.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Maleruagassat nalinginnaasut malinneqarnissaat pingaarnersaavoq. MRSA-mik nassaarfiugaluit peqqissulli paaqqinnittarfimmukarsinnaapput. Ikeqaraanni, ajuaraanni nuffasersimagaanniluunniit paaqqinnittarfimmukartoqassanngilaq. Ikeq aseruuffiusoq nakorsarneqartoq ussissumillu mattuserluagaasoq ataasiinnaappat, meeqqat atualereersut paaqqinnittarfimmiissinnaapput. Nunatsinni Nakorsaaneqarfik pisariaqarpat immikkut iliuuseqarsinnaavoq.

7.23 Mæslingerneq (morbilli)

Meeqqat nappaatigaat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq. Nappaat peruluutaasinnaavoq kingunerluuteqarsinnaallunilu. Meeqqanik akiuussutissisarnermut maleruagassani mæslinginut akiuussutissinneqarnissaq ilaavoq. MFR-imik akiuussutissiisalermermiilli qaqutiguinnaq mæslingertoqartalerpoq.

Tunillatsinneq

Assaat atortulluunniit qisermik mingutsinneqarsimasut aqqutigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit serpalinnernik silaannarmiittunik najuussinikkut nappaat tunillaattarpoq. Nappaat tuniluutiasuuvoq.

Tunillaasinnaaffik: Meeqqap tunillatsinneraniit ullut arfineq marluk qaangiunneranniit imal. nuffasernermit aniorneqalernerup kingorna ullut sisamat qaangiunnissasa tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 10.

Nappaat marlunnik immikkoortortaqrpoq. Immikkoortoq siulleq ullunik marlunniit sisamanut sivissusilik kissaruluffiuvoq (39-40° C), inuummarliorfiulluni, milinngatsiffiulluni, quersorfiulluni, isinut ippiuutaalluni aappillersitsisarlu-

nilu. Ullup unnuallu ataatsip qaangiunnerani kissarneqanngingajareerluni im-mikkoortup tullia kissarululeqqinnikkut aniorneqalernikkullu aallartittarpoq.

Kiinaq siutillu tunui ullut marluk qaangiunneranni timip sinneranut avatinullu siaruaattumik aniorneqalersarput. Aniornerit toorneeqqatut isikkullit aappalaar-tut imminnut kattukiartorlutik annertujaanngorlutik ataatsimuulersarput. Ani-ornerit qaqutiguinnaq ungillersinnaasarput. Ullut marlussuit aniorneqareermermi kissarneq appariartulersarpoq.

Nappaat sapaatip akunneranik sivilissuseqarajuttoq meeqqanit peruluutaangaat-siarsinnaasarpoq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq kingunerluutaasinnaasulli nakorsarneqar-tarput.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Mæslingertoqartillugu iliuuseqarnissaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisus-saaffigaa.

Kingunerluutaasinnaasut

Aniorneqalernermit ullut marluk qaangiunnerini kissarneq appariartulinngippat imal. meeraq kissarneqaqqilerpat tamanna kingunerlutitsinermik patsiseqarsin-naavoq.

Kingunerluutaasartut nalinginnaanerit tassaapput siutip iluagut aseruuttoornik-kut siuserineq, puatsigullu nuammik nipititsineq qaqutigulli navianaatilinnik soorlu qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermik qaratsakkullu aseruuttoorner-mik kingunerluuteqartoqarsinnaasarpoq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Mæslingerneq meeqqamut nukillaarnartuuvog nappaatinullu akiuussinnaas-susaanik annikillisisararluni. Meeraq nappaammik kingunerlutitseqqunagu nukittoqqippat aatsaat paaqqinnittarfimmuat atuarfimmulluunniit utertinneqas-saaq.

7.24 Qimmeralanneq/aappaluararneq (rubella)

Meeqqat nappaataat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq. Nappaat meeqqani peruluutaasanngilaq. Pingaartumik naartunerup qaammataasa siulliit pingasut ingerlanerini tunillatsinnikkut naartoq akornuserneqarsinnaavoq. Qim-meralannermut/aappaluararnermut akiuussutissinneqarneq meeqqanik akiuus-sutissiisarneq pillugu maleruagassanut ilaavoq.

Akiuussutissinneqarnissamut neqeroorut arnanut meeqqiorsinnaanerup nalaa-niittunut qimmeralassimanngitsunut/aappaluararsimanngitsunut siornatigullu akiuussutissinneqarsimanngitsunut atuupportaaq.

Qimmeralanneq/aappaluararneq MFR-imik akiuussutissiisalerup kingorna qaqutigoortunngorpoq. Nappaat nunani allani akulikinnerusumik atugaavoq.

Tunillatsinneq

Assaat atortulluunniit qisermik mingutsinneqarsimasut aqputigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit serpalinnernik silaannarmiittunik na-juussinikkut nappaat tunillaattarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Meeqqap tunillatsinneraniit sap. ak. ataatsip qaangiunnerani-it imal. aniornininnissaq sap. ak. marlunnik sioqqullugu aniornininnerup kingor-na ullut tallimassaata tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Sap. ak. 2-3. Nappaat tunillatinnermiit napparsimalernissap tungaanut tunillaattarpoq.

Nappaat inuummarliornermik, nuffasilaarnermik, 38° C-lu pallillugu kissarne-qarnermik aallarniuteqarajuppoq. Ullup unnuallu ataatsip missaata qaangiunne-rani qungatsimi qinersit ippinarsillutik suanngasinnaasarpur aniornerillu takkut-tarlutik. Kiinaq aappalorullutarpur aniornerilli timimiittut avatiniittullu asinga-nerullutik toorneeqqatut isikkoqartarput. Ungillerisoqarsinnaasarpur. Ullut mar-lussuit qaangiunnerini aniornerit aanngartarput nappaallu anigorneqartarluni. Aniorneqarani nappaatigineqarsinnaavoq nappaallu aniorneqarnerinnakkut suussusersineqarsinnaanani.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Naartusunut nappaammik atuisimanngitsunut immikkut navianaatitaqarpoq. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik nittartagaq www.at.gl aqputigalugu paasiniaavi-giuk.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissippat.

7.25 Kuppiarneq (varicella)

Meeqqat nappaataat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq ammillu pulla-qisuninneranik ersiuteqartoq. Avinneq (helvedesild) tappiorannartumik tamatuminnga aamma patsiseqarpoq.

Tunillatsinneq

Assaat atortulluunniit qisermik pullaqisulluunniit seerinerinit (avinnermik nappaateqarnermissaaq) mingutsinneqarsimasut aqutigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit serpalinnernik silaannarmiittunik najuussinikkut nappaat tunillaattarpoq. Nappaat tuniluutiasuuvoq. Qalippernerit panertut tunillannangillat.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsissimasinnaanermiit ullut arfineq marluk qaangiunnerini imal. aniornininnissaq ullunik pingasunik sioqqullugu aniornininnerup kingorna ullut tallimat qaangiunnissaasa tungaanut imal. ulluni marlunni pulla-qisunik nutaanik takkuttuerunnissaanut kuppiaqqallu tamarmik panernissaasa tungaanut.

Pitsaaliuineq

Assaat aqutigalugit tunillaasarneq eqqiluisaarluarnikkut annikillisinneqarsinnaavoq. Meeqqap assaasa asattarnissaat kuminnikkullu qitsunnerit bakterissanik patsiseqartumik aseruuttoorfiusinnaanerit pitsaaliorniarlugu kukiisa killortarnissaat pingaaruteqarpoq.

Meeqqat amerluutaat tuniluuttoq nappaammut kingunerluutaagajuttuuvog tar-
nulli zink-imik akulik (zinkliniment) atorlugu pullaqinerit panertinnerisigut
ungillerinerup annikillisinneragut killilersimaarneqarsinnaavoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermmiit napparsimalerneq: Sap. ak. 2-3.

Nappaat inuummarliornermik kissarneqalaarnermillu aallarniuteqarsinnaavoq
aniorneqalernerli nappaammut ersiutit siullersarigajuttarpaat. Aniornerit timimi
kassermiluunniit aallartillutik kiinnamut annikinnerusumillu avatinut siaruartar-
put. Siullermik toornertut ittut aappalaartut saqqummersarput taakku qaamma-
rissunik imalinnik qaangikkunik qalipperlutik parnuttartunik pullaqineqalersar-
put. Ulluni siullerni sisamaniit tallimani nutaanik pullaqineqalersarpoq nappaal-
lu sap. ak. ataatsip ingerlanerani qaangerneqartarpoq qalippernerilli sivisuumik
atasinnaasarpur. Kuppiaqqat annertuumik ungillertarput kuminnermilu qitsunne-
rit aseruuttoorsinnaasarlutik.

Nakorsartinneq

Nalinginnaasumik nappaat nakorsarneqarsinnaasanngilaq. Ungillerinermi tarnut
pisiniarfimmi pisiassa q zink-imik akulik (zinkliniment) atorneqarsinnaavoq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Naartusunut kuppiararsimanngitsunut nappaat immikkut navianaatitaqarpoq.
Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik nittartagaq www.at.gl aqqutigalugu paasiniaavi-
giuk.

Kingunerluutaasinnaasut

Inuit nappaatinut akiuussinnaassusaat annikillisimasut soorlu HIV-mik tunillat-
sissimasut, aammikkut kræfteqartut immaqalu nappaatinut akiuussinnaassutsi-
mik annikillisitsisunik nakorsaattortut peruluutigisinnaavaat.

Tappiorannartoq kuppeeralersitsisartoq nappaat qaangiutereersog timimiiginnar-
tarpoq kingusinnerusukkullu avinnermik nappaateqalernermit (helvedsild) pat-
sisaasinnaasarluni. Nappaat taanna inersimasunit nappaatigineqalerajunneruvoq
ammillu ilaani annernartunik pullaqisoqalerneranik ersiuteqarluni. Pullaqinerit
taakku takkunneriniit sap. ak. ataatsip ingerlanerani seerisuni tappiorannartoq
virus kuppiararsimanngitsunik tunillaasinnaavoq. Sivisuumik anniaataasinnaa-
voq. Avinneq (helvedesild) meeqqanit aamma nappaatigineqarsinnaavoq. Inuit
annikitsumik nappaatinut akiuussinnaassusillit annertuumik eqqorneqarsinnaa-
sut (generaliseret Herpes Zoster) ilaatigut tappiorannartunut virus-inut nakor-
saattortinneqartarput.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Kuppiaqqat qalipaap panerpata nappaat tuniluussinnaajunnaassaaq.

7.26 Sikannertuusap (skovflåt) tunillannartuanik tunillatsinneq

Sikannertuusat qaratsakkut aseruuttoorutaasartumik *Borrelia imal*. Tick-borne-encephalitis (TBE) tunillaasinnaapput.

7.26.1 Sikannertuusamit tunillatsinneq

Aseruuttoorneq bakteerissamik sikannertuusaniissinnaasumik *Borrelia burgdorferi*-mik patsiseqartoq. Nappaat Kalaallit Nunaanni sikannertuusat nalinginnaavallaanngimmata naammattoorneqarsimanngilaq Qallunaat Nunaannili inuppasuit amerlanerit napparsimalissutiginnngisaminnik ukiut tamaasa sikannertuusait kiitittarput. Sikannertuusap skovflåt maajip qaammataaniit oktobarip qaammataanut takussaannerusarpoq.

Tunillatsinneq

Sikannertuusap tigutsimmik amitsuuaqqamik nuulimmik ammip killerpiaagut ni-aqua kiggigullugu peerneqassaaq

Sikannertuusamit bakteerissamik *Borrelia*-mik tunillannartulimmik kiitinnikkut nappaammik tunillatsittoqartarpoq. Sikannertuusap ammip saannersaa toqqorsimaffissalik soorlu nalloq, imeqqutaq, uneq, siutit tunui qalaseq meeqqanilu kasseq ilanngullugu kiivillugu kiisarpaa. Sikannertuusap nal. ak.-ini 24-imi amerimi kiisimareerpat aatsaat inuk tunillatsissinnaasarpoq. Sikannertuusap nal. ak. 24-iti siulliit ingerlaneranni peerneqarpat tunillatsinnissaq annikitsuinnaassaaq. Aseruuttoornerit bakteerissamik *Borrelia*-mik patsiseqartut inuit akornanni tuniluuttuunngillat.

Pitsaaliuineq

Sikannertuusap orpipassuit naqqanni naggorissumi imal. orpilimmi portusuunillu naaffigisimasumi uumasuvuq. Taamaattuniissimagaanni bakteerissanillu borrelianik patsiseqartumik aseruuttuussanngikkaanni ameq misissoqqissaartariaqarpoq. Seeqqut tikillugit naaffigineqarsimasukkut ingerlassagaanni gummeqarluni angalaarnissaq silatusaarnersaaq. Sikannertuusat ersarinnerulersikkumallugit avatikkut atisinissaq qaamasunillu atisaqarnissaq naleqquttuussaaq. Ammip killerpiaani immikkut ittumik tigutsisilerluni sikannertuusap peerneqassaaq. Nalinginnaasumik amuinnaarlugu kaanngartinniarsaraluguluunniit ajornanngitsumik peerneqarsinnaavoq. Kiggisaasa ilaat piinngitsuukkat ajoqusiineq ajorput.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 3-30.

Sikannertuusap 2 mm-isut atsigisoq aallaqqaammut amerimi toornertut qernertut takuneqarsinnaasarpoq. Sikannertuusap aammik milluaareernermini allisar-

poq. Kiitereermermi kiggeq ippenap kiggianut eqqaanartoq annerungaatsiartorluunniit sikannertuusap qisianik patsiseqartoq pullalersarpoq.

Sikannertuusamit kiitereermerup kingorna ullualuit sapaatilluunniit akunnerisa arlallit qaangiunnerini borreliamik patsiseqartumik aseruuttoornermut ersiut aniornerit takkussinnaasarput. Aniornerit aappaluttut immikkuullaripput annertusiartortarpullu 4 cm sinnerlugu silissuseqalersinnaallutik. Piffissap ingerlanerani qeqqata tungaa asinngariartortarpoq ilqqasutullu isikkunittarluni. Tunillatsittut affaasa missaat nukimminnik, naggusaminnillu ippioartarput, niaqorluttarlutik aniornerullu nalaa anniarisinnaasarlugu. Aniorneqanngikkaanniluunniit sianiuteqarfinnit nappaammut ersiutit takkussinnaasarput (nukillulernerq, nukillaarneq). Meeqqat naarlulersinnaapput, illigisaarullutik imal. sorusussuseerullutik. Nakorsartinnigikkaanni aniornerit sap.ak. qaammatiniluunniit arlalinni attanneqarsinnaapput.

Nakorsartinneq

Borreliamik patsiseqartumik aseruuttoornermut ersiuteqaleraanni imal. aniornerit qitemikkut 4 cm-imit silinnerulerpata peqqinnissaqarfik attavigineqassaaq.

Kingunerluutit pinaveersaarlugit borreliamik patsiseqartumik aseruuttoorneq antibiotikamik nakorsarneqassaaq. Napparsimasut sianiuteqarfimminneersunik nappaammut ersiutillit amerlanersaat akornutissarsinatik peqqissisarput.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Meeqqap nalinginnaasumik peqqissutsi attappagu meeqqerivimmiinnissaq akornutissaqanngilaq.

7.26.2 Sikannertuusamik patsiseqartumik qaratsakkut aseruuttoorneq (Tick-borne-encaphelitis, TBE)

TBE sikannertuusamit kiitinnikkut tappiorannartuanit tunillatsinnermik patsiseqarpoq. Nappaateqalernerq qaqutigoortuuvoq. Sikannertuusaq maajip qaammataniit oktobarip qaammataanut takusaaanerusarpoq.

Tunillatsinneq

Borreliamut tunngasoq takuuk. Borreliamik tunillatsinnermut akerliusumik kiitinnikkut tappiorannartoq virus tunillaattarpoq. TBE inuit akornanni tuniluuttuunngilaq.

Pitsaaliuineq

Borreliamut tunngasoq takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 7-14.

Nappaammut ersiutit siulliit nualluummut influenzamut ersiutitut assingusut ullualunni atuuttarput. Tunillatsittut pingajorarterutaasa missaat qaratsakkut aseruuutoornermut ersiuteqalersarput niaqorlulerlutik kissarululerlutik ullualunniit sapaatip akunnerini ajunngeriarlutik timip ilaa nukillaartarpoq. Ataasiakkaat anigugassaannngitsumik eqqarsartaatsikkut sianiuteqarfikkullu akornusersinnaasarput. Meeqqat arfineq marluk inorlugit ukiullit qaqutigut peruluutigisinnaasarpaat.

Nakorsartinneq

Aseruuttoorneq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq immikkut naapertuuttumik nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Killilersuiffiqineqanngilaq.

7.27 Oquninneq (dermatofytoser, ringorm)

Ammikkut aseruuttoornerit oqunnik patsiseqartut.

Tunillatsinneq

Oquit ilaat inunnik nappaateqalersitsisarput. Amerlanertigut napparsimassutiginagu oqunnik timiminnaittullit attuinikkut tunillaasarput. Oquninnerit allat uumasuneersuugajupput pingaartumik meeqqat qitsuaqqanit, nersuteeqqanit marssvin-init hamster-inillu tunillatsinnermikkut ningujanittarput (ringorm).

Pitsaaliuineq

Namminerisamik allaruteqarnikkut, isikkani inussat akornisa allarterluartarnerisigut, ullut tamaasa alersit ipiitsunik taarsertarnerisigut, atuarfimmi naluttarfimmilu uffarnermi immikkut atugassianik skooqartarnikkut skuullu ussilluinnanngitsut atortarnerisigut, isikkakkut oquninneq pitsaaliorneqarsinnaavoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ilisimaneqaqqissaanngilaq sap. ak. qaamatilluunniit arlaliunissaat ilimanarpoq.

Amermi aappalunnersat amiiartut ungilattullu takussaasarput. Aappalunnersat qeqqi illoqqasunngorlutik asinngariartortarput (ringorm). Amerlernerit timimiikkajupput avatiniikkajullutillu. Uumasunit tunillatsinnermi kasseq aamma amer-

lersinnaasarpog. Nutsat immikuutaarlutik ataatsikkut katagalersarput amermilu amiiarnerit immikkuullarissut takussaasarpog.

Isikkakkut oqunittoqarsinnaasarpog. Isikkani inussat akorni erivisimasarput amialu panerluni qulloorsimasinnaasarpog katagarsinnaasarlunilu.

Nakorsartinneq

Nakorsaq oqunnut toqoraatinik nakorsaasiisinnaavoq. Oqoqarfikkut nakorsartinneq amerlanertigut naammattarpog pingaartumilli kassikkut oqoqarnermi nakor-saatitornissaq pisariaqarsinnaasarpog.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Oqunnermut atatillugu immikkut iliuuseqartoqartassanngilaq.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Killilersorneqanngilaq.

7.28 Ulluni pingasuni kissarneqarneq (exanthema subitum)

Tappiorannartunik virus-inik patsiseqartoq meeqqanit affarmiit pingasunut ukiu-linnit atugaagajunnerusartoq. Meeqqat tamangajalluinnarmik pingatsiisinnatik tunillatsittarpog.

Tunillatsinneq

Tunillatsereermermi inuunerup sinnerani ilaanneeriarluni qiseq virus-inittarpog. Assaat atortulluunniit qisermik mingutsinneqarsimasut aqqutigalugit tunillaat-tarpog. Meeqqat amerlanersaat angajoqqaaminnit qatanngutiminnilluunniit angajulliunerusunit tunillanneqartarpog. Meeqgerivinni ulluni pingasuni kissar-neqartarneq qaqutiguinnaq nappaalassutaasarpog.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Sap. ak. 1-2.

Nappaat tassanngaannaq kissarneqaleriataarnermik aallaqqaateqartarpog. Ullut marluk sisamallu akornanni kissarneq 39° C missaaniittarpog meeqqalli nali-nginnaasumik peqqissusaa annertunerusumik sunniivigineqassanani. Kissar-nerup appariartornera ilutigalugu, timi aniorninittarpog. Aniornit toornertut mikisutut isikkullit aappalunguserlutik asingasut qungatsimut niaqqumullu siaruaassinnaapput timili aniorneqarnerusarpog. Aniornit ullut ataatsimiit mar-luk missaanni qaangiunnerini aanngartarpog meerarlu peqqissisarluni. Arlalip-passuartigut aniorninittoqarneq ajorpoq taamaattoqartillugulu ulluni pingasuni kissarneqarnertut suussusersineqarneq ajorpoq. Kissarneqarnermi noqartarneq kingunerluutaagajuttuuvog.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq pitsaaliornissaalu pisariaqarani.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissipat.

7.29 Sakialluut Tuberkulose

Nappaat TB sakialluutip tappiorannartuanik patsiseqartoq puanniikkajunneruvoq aammattaarli timip ilaani allami meeqqani qungatsip qinersiini nappaataasinnaalluni. Tappiorannartut ukiorpassuit nappaateqalersitsinatik timimiissinnaapput.

Tunillatsinneq

Inuit sakialluuteqarlutik quersortut tunillaasinnaapput. TB quersornikkut tanga-jortornikkulluunniit silaannarmi serpalinninnguuttunik najuussinikkut tunillaattarpoq anersaartuutitigulli aseruuttoornernit allanit tuniluutiannginnerulluni. Si-visuumik qanitanuinnaq nalinginnaasumik tuniluuttarpoq. Meeqqat inersimasunit tunillatsikkajunnerupput. Meeqqat sakialluummik nappaatillit tappiorannartunik bakteerissanik annikitsuinnarmik piiasarmata, inersimasunut sanilliullugit tunillaasuungillat.

Pitsaaliuineq

Meeqqat inersimasullu pappiaqqanut taliminnulluunniit quersortarnissaat inasutaavoq. Pitsaasunik silaannarisarfeqarneq ullormullu arlaleriarluni ininik silaannarissaasarneq kiisalu ininik eqqiluutsuutitsilluarneq nappaatip tuniluunnis-saraluanik annikillisisarpoq.

Meeqqat tamarmik inunngornerminniit TB-mut akiuussutissinneqarnissamik (BCG) neqeroorfigineqartarput.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Qaammatit ukiut.

Meeqqat inuusuttullu akornanni nappaatit tuniluuttut amerlanersaat ersiuteqarneq ajorput ernerlutilluunniit peeruteqqittartunik ersiuteqartarlutik. TB nappaatigineqalerpat tunillatsinnermiit qaammatip ataatsip arfinillillu akornisa qaangiunnerini nappaatip ersiutai tassaasut kissarneqarneq, sanigorneq imal. oqimaalliartunnginneq, quersorneq, unnuami aallerneq qiaammisarnarlu takkukkajupput. Qaqutiguunerusoq qinersitigut, saanertigut naggussatigut amikkut ilaannilu qaratsap ameraasaatigut aseruuttoornermut ersiuteqartarpoq.

Nakorsartinneq

Nakorsartinneq kinguneqarluartarpoq qaammatilli arfinillit sivilissuserisarlugit. Meeqqat napparsimassutiginnikkaluarlugu tunillatsissimasut nappatsaaliniarlugit nakorsarneqartarput.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

TB-mik nappaateqartoqartillugu iliuuseqarnissaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisussaaffigaa. Iliuuseqartoqassatillugu peqqissaasoq TB-mik immikkut ilisimasalik nakorsarlunniit ikiortigineqartarpoq.

Meeraq TB-mik tunillatsissimappat qatanngutit, angajoqqaat, qanigisallu allat TB-mik nappaateqarnersut taamaasillutillu tunillaasuusimasinnaanerit paasiniarlugu misissortittariaqarput.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Meeraq TB-mik tunillatsissimasooq paasineqarpat immikkut naliliivigalugu meeqgerivimmukaqqissinnaalernissaa paasineqassaaq. Meeqqat TB-mik tunillatsissimasut amerlanersaat allanik tunillaasinnaannngillat killilersorneqanngilarlu. Nunatsinni Nakorsaaneqarfik siunnersuisuussaaq.

7.30 Unngut (molluscum contagiosum)

Ammikkut nappaat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq.

Tunillatsinneq

Unngut attorlugit tuniluuttarput.

Tunillaasinnaaffik: Unnguninnermiit nakorsartilernerup tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit unnguninneq: Oqaatigiuminaappooq sapaatilli akunneri arlaaliugunarlutik.

Ammikkut tinupanerit 2-3 mm-isut atsigisut ammallorissup affaatut isikkullit qitermikkut qumariartortut takkuttarput. Meeraaq unngorpassuaqalersinnaasarpur meeqqalli annerit tallimaniit qulinut amerlassusilinnik unngoqalersinnaasarlutik.

Nakorsartinneq

Nappaat isumaminik qaangiuttarpoq ukiulli affaaniit ukiut marluk pallillugit sivilissuseqarsinnaasarluni. Unngut taakku qeritillugit kiliorlugit piiarneqarsinnaapput kvælstof-imilluunniit imerpalasumik qeritillugit peerneqarsinnaallutik.

Meeqqani mikinerusuni nungujartortitsisartumik sakkukitsumik tanillugit im-mikkut ilisimasalimmit peerneqarsinnaapput.

Meeqquarivimmukaqqinnissaq

Killilersorneqanngilaq.

7.31 Unngut (verruca vulgaris)

Ammikkut nappaat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq. Meeqqat atuar-tut 10 %-iisa missaat assammikkut isikkamikkulluunniit unngoqarnikuupput.

Tunillatsinneq

Unngut attorlugit tuniluuttarput isikkani unngut meeqqat kamillaarfiini tassalu eqaarsaarfinni uffartarfinnilu tuniluukkajunnerupput.

Tunillaasinnaaffik: Unnguninnermiit nakorsartilernerup tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Oqaatigiuminaappoq qaammatialuugunar-pulli.

Unngut milimaterialunniit centimeterisut angissuseqarlutik amermi tinunerusar-put. Ilaanni aap sitserneranik patsiseqartumik taartunik toorneeraqalersinnaasar-put.

Nakorsartinneq

Amerlanertigut agiarlugit piiarneqartarput. Kvælstof imerpasosq atorlugu qeri-tillugit imal. nungujartortitsisartumik tanillugit piiarneqarsinnaasarput. Taama nakorsaaneq peqqinnissaqarfimmi ingerlanneqartarpoq.

Unngut qeritillugit kiliorlugit peerneqarsinnaasarput. Taamaasiornikkut tuni-luussinnaanerat annikillisinneqartarpoq.

Unngut ukiut arlallit qaangiunneranni isumaminnik peerussinnaapput

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Assanni unngoqarnermut tunngatillugu immikkut iliuuseqartoqarneq ajorpoq.

Meeraq isikkamigut unngulik nakorsartinngitsoq isikkamigut eqaarsaarutini-k uffarnermilu skuunik atuisassaaq.

Meeqquarivimmukaqqinnissaq

Killilersorneqanngilaq.

7.32 Isikkut aseruuttoorneq (conjunctivitis)

Isip ameraasaagut qallikkut aseruuttoorneq. Isip ameraasaata qalliup isi uisorrersaat ilanngullugu qallersimavaa.

Tunillatsinneq

Nappaat atortut soorlu allarutit pinngussallu aqutigalugit tuniluuttarpoq. Quersornikkuttaaq tangajornikkulluunniit silaannarmut serpalinnertigut tuniluussinnaasarpoq.

Pitsaaliuineq

Isikkut aseruuttoorneq eqqiluisaarluarnikkut pitsaaliorneqarsinnaavoq. Eqqortumik assaat eqqiluutsuutinnissaat pingaaruteqarpoq. Isinit seerisumik attuereernermi assaat asattakkit. Nalinginnaasumik eqqiluutsunik attuissatinnani (ass. igaffimmi sulilersinnani, nerriviliulersinnani imal. paarnanik naatitanik agguilersinnani) assaat asaqqarneqassapput, taamatullu mingulinnik attuereernermi assaat asanneqassapput. Isikkut aseruuttoornerup allarutitigut ermiutitigullu tuniluussinnaanerata pitsaaliornissaa qulakkeerneqartariaqarpoq.

Nappaammut ersiutit

Isikkut aseruuttoorneq sakkukitsumik atorneqarsinnaavoq peruluutaasinnaallunilu.

Nappaammik sakkukitsumik atuineq

Meeqqat nuattut akornanni isikkut aseruuttoortarnerit sakkukitsunnguamik atorneqartartut assigiinngitsut marluupput.

Siulleq isinik aappillersitsilaartarpoq qullilisitsilluni pingaartumillu iteqqaarnermi serpeqartitsisarluni. Tamanna qulliit sulluata ameraasaata pullalluni milinganeramik patsiseqarpoq. Meeqqat taakku meeqqerivimmiissinnaapput.

Aappaa tappiorannartumik virus-inik tuniluutiasuunngitsumik patsiseqarpoq. Isiluummut tamatumunnga ersiutit malunnangaanngillat peqqissuserlu sunnii-vigineqassanani. Antibiotika sunniuteqanngilaq. Meeqqat taakku aamma meeqqerivimmiiginnarsinnaapput.

Isiluutit taakku marluk nalinginnaaqaat meeqqallu tamangajammik tamatuminnga misigisaqarsimapput. Ajornartorsiut sap. ak. sinnerlugu attanneqarpat meeraq peqqinnissaqarfimmit misissorneqassaaq, nakorsarneqarnissaaq iliuuseqartoqarnissaalu pisariaqartinneqarpat tamanna aalajangiivigineqassaaq.

Nappaammik sakkortuumik atuineq

Qaqutigut tappiorannartunik virus-inik bakterissanilluunniit patsiseqartumik sakkortuumik isiluuteqartoqarsinnaavoq. Taamaattoqartillugu isi marniliuuttar-

poq, aappilerluni isip uisorersaatillu ameraasaat pullalersarluni. Meeqqap isi panertutut misigisarpaa qasilisitsisarpooq ilaatigullu qaamaneq sapilersarpaa qul-likuulersarlunilu. Nalinginnaasumik peqqissusaa sunnerneqarsimasinnaavoq.

Taama isiluuteqarneq tuniluutiasuummat meeraq meeqqerivimmiitinnegassanngilaq peqqinnissaqarfimmillu nakorsarneqarnissaaq pisariaqarpoq.

Nakorsartinneq

Isikkut aseruuttoorneq suugualuarpaa isip aappaanut tuniluuteqqunagu saleqqissaartariaqarpoq. Isit salilersinnagit salereernerinilu assaat asaqqissaarneqassapput aamma imal. tappiorannartuiarneqassapput.

Vat-i imermik kissalaartumik masatserlugu marneq isip qinnguaniit silammut peerneqassaaq. Vat-i ataasiaannarlugu atorneqassaaq.

Nuffasernermit atatillugu serpiliorneq tappiorannartumillu virus-imik patsiseqartut sakkukitsumik atorneqartut annikitsuinnarmik iluaalliuutaasinnaasarmata antibiotika-llu virus-inut taakkununga sunniuteqanngimmata nakorsartariaqanngillat. Nappaammut ersiutit annikillisinniarlugit isit salinneqartarnissaat naammappoq. Nappaammut ersiutit sapaatip akunnerata qaangiunnerani peerussimanngippata meeraq nakorsiuttariaqassaaq.

Isikkut aseruuttoornerit annertunerusut nakorsarneqartariaqarput. Nappaat nangeqqeqqunagu nakorsartinnerup maleruqqissaarnissaa annertuumik pingaarteqarpoq. Isikkut aseruuttoornerni taamaattuni meeqqap meeqqeriviliaqqissinnaanissaa peqqinnissaqarfimmit naliliivigineqartarpoq.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Meeqqat sakkukitsumik isimikkut aseruuttoortut meeqqerivimmukaan-
neqarsinnaapput.

Meeqqat sakkortuumik isimikkut aseruuttoortut meeqqerivimmukaan-
neqassanngillat:

- Annertuumik marniliuuttoornermi.
- Isi aseruuttoorfiuppat qaamanerlu inngiagineqarpat.
- Isi aseruuttoorfiuppat nalinginnaasumillu peqqissuseq sunnernneqarsimap-
pat.

Meeraq nappaammut taama ersiutilik nakorsamit misissomeqartariaqarpoq.

Meeraq sivikinnerpaamik ulluni unnuanilu marlunni nakorsartereerpat, nap-
paammut ersiutit peeruppata nakorsartinneq sulī naammassinngikkaluq
meeqqerivimmukarsinnaavoq.

8. Nappaatit tuniluuttut ataasiakkaat nalunaarsorsimaffiat

Quppernemi tulluuttuni nappaatit tuniluuttut ataasiakkaat tunillatsinnermiit nappaatit er-siutaasa takkuttarneri tunillaasinnaaneq meeqqallu meeqqerivimmukaqqissinnaaler-nissaa pillugit nalunaarsukkat takuneqarsinnaapput.

Imm. 2.1.2-mi meeraq peqqissoq napparsimasorlu pillugit nassuiaat atuaruk.

Imm. 2.2-mi nappaammut tunngasoq atuaruk.

Nappaat	Tunillatsinnermit napparsimalerneq	Tunillaasinnaan-ngortarneq	Tunillaasinnaaneq	Meeqqerivimmu-kaqqinnissaq
Toqqusaarlunneq tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartoq	Ullut unnuallu 1-3	Meeraq tunillatsippat	Ulluni marlunni pinicillin-imik nakor-sarneqarsimanissap tungaanut	Ullut marluk peni-cilli-itoreerner-mi meeraq peqqippat kissarneqanngip-pallu
Ajussat	Ullualuit	Ajuaq seerilerpat	Ajussap panernissaa-ta tungaanut	Ajuaq panerpat
Meeqqat qumaat	Sap. ak. 2-6	Tunillatsinnerm-mit sap. ak. 2	Nakorsarneqalerne-rup tungaanut qaangiunnerini	Killilersorneqan-ngilaq
Meeqqat amerluutaat tuniluuttoq	Ullualuit	Ikip seerilernerani	Seeriunnaarlutik qalipaasa panerlutik katannissaasa tungaanut	Ikit panerlutik qalippernerilu katallutik mamippata
Timminneq meriarnerlu	Ullut marlussuugajuttut	Timmilerner-mi	Annap pissusissami-sut isikkoqalernissaa-ta tungaanut. Roskildesyge, STEC Shigella-milluunniit nappaatilinni pissutsit immikkut ittut atuupput	Nappaammut tunngasoq takuuk

Nappaat	Tunillatsinnermit napparsimalerneq	Tunillaasinnaan-ngortarneq	Tunillaasinnaaneq	Meeqqerivimmu-kaqqinnissaq
Kilaat	Siornagut tunillat-sissimanngitsuni sap. ak. 4	Tunillatsinnerup kinguninngua	Nakorsartinnerup aallartinnissaata tungaanut	Nakorsaaneq aallartippat
Nuffaserneq toq-qusaarlunnerlu tappiorannartunik virusinik patsiseqartoq	Ullut 1-7	Ersiutaasa takkutinnginnerini ulloq unnuarlu ataaseq sioqqullugu	Nappaatip ersiutaasa takkunneranniit ullut tallimaat qaangiunnerisa tungaanut	Meeraq peqqissippat
Nuffasernermit siggukkut ase-ruuttoorneqalerneq (herpes)	Ullut 2-12	Pullaqisoqalerne-rani	Pullaqinerit panernissaasa tungaanut	Aseruuttuun-ngippat killiler-sorneqanngilaq
Savarneq	Sap.ak. 2-3	Meeqqap tunillat-sinneraniit ullut tallimat qaangiunnerini imal. nappaammut ersiutit takkunnissaannut ullut arfineq marluk sioqqullugit	Nappaatip ersiutaasa takkunneriniit ullut tallimat qaangiunnissasa tungaanut	Meeraq peqqissippat qinersiilu pullagunnaariartulerpata
Tingulluut tuniluuttoq (Hepatitis A)	Sap. ak. 3-6	Tunillatsinnermit napparsimalinngitsiarnermi	Nappaatip ersiutaasa takkunneriniit ullualu-it qaangiunnissaasa tungaanut	Meeraq peqqissippat
Tingulluut tuniluuttoq (Hepatitis B)	Qaammatit 2-4	Nappaat pillugu nassuiaat takuuk	Nappaammut tunngasoq takuuk	Meeraq peqqissippat
HIV				Killilersorneqanngilaq
Assakkut isikkakut qanikkullu pullaqisoqarneq (hand- foot and mouth disease)	Ullut 5-7	Nappaatit ersiutaasa takkunneranni	Pullaqinerit aanngariartulerpata	Meeraq peqqissippat
Nualluut Influenza	Ullut 1-4	Nap. ersiutaasa takkunneriniit ullup unnuallu ataatsip qaangiunnerani	Meeqqap peqqissinissaata tungaanut	Meeraq peqqissippat
Illummoorneq	Ullut 7-10	Meeqqap tunillatsinneraniit ullut 7-10 qaangiuppata imal. nuffaserneraniit	Illumuulernermit sap. ak. arfinillit qaangiuppata	Meeraq peqqissippat

Nappaat	Tunillatsinnermit napparsimalerneq	Tunillaasinnaangortarneq	Tunillaasinnaaneq	Meeqquerivimmukaqqinnissaq
Toqqusaarluut kunissuunnikkut tuniluuttartoq (mononucleose)	Sap. ak. 4-7	Nappaatip ersiutaasa takkunneriniit	Meeqqap peqqissinisaata tungaanut	Meeraq peqqissippat
MRSA				Nappaammut tunngasoq takuuk
Kummanneq		Tunillatsinnermiit	Kumannik uumasueruppat	Nakorsartinneq aallartippat
Kiinnakkut aniorneqarneq (parvovirus-infektion, erythema infectiosum, meeqqat nappaa-taasa tallimaat)	Sap. ak. 2 missaat	Aniorneqalernissaq sap. ak. sioqqullugu	Aniorneqalernermit	Meeraq peqqissippat
Siutip iluagut aseruuttoornikkut maqisoorneq	Anersaartuutitigut aseruuttoornermut kingunerluut	Qaqutiguinnaq maqisoq tunillan-nartoqarsinnaa-sarpoq		Tunillaasinnaaneq apeqqutaatillugu
Qaratsap ameraassagut aseruuttoorneq tuniluuttoq	Ullut 1-4	Nappaatip ersiutaasa takku-tinngitsiarnerini	Nakorsartinnerup aallartinneraniit ullup unnuallu ataatsip qaangiunnissaata tungaannut	Nakorsartinneq naammassippat meearlu peqqissippat
Mæslingerneq	Ullut 10	Meeqqap tunillat-sinneraniit sap.ak. qaangiunnerani imal. nuffaserneraniit	Aniorneqalernermit ullut sisamat qaangiunnissaasa tungaannut	Meeraq peqqissippat
Qimmeralanneq/aappuuararneq	Sap. ak 2-3	Meeqqap tunillat-sinneraniit sap. ak. qaangiunnerani imal. aniorneqalerneq sap.ak. marlun-nik sioqqullugu	Aniorneqalernermit ullut tallimat qaangiunnissaasa tungaanut	Meeraq peqqissippat

Nappaat	Tunillatsinnermit napparsimalerneq	Tunillaasinnaan-ngortarneq	Tunillaasinnaaneq	Meeqqerivimmu-kaqqinnissaq
Kuppiararneq	Sap. ak. 2-3	Tunillatsissinnaa-nermiit sap. ak. qaangiunnerani imal kuppiaqqat takkunnissaat ullunik unnuanillu pingasunik sioqqul-lugu	Kuppiaqqat takkune-ranniit ullut tallimat qaangiunnerisa tungaanut imal. ulluni marlunni kuppiaqqa-nik nutaanik takkut-tuerunnissaata pulla-qinerisalu panernis-saasa tungaanut	Qalippernerit panerpata nappaat tuniluukkunnaas-saaq
Sikannertuusap (skovflåt) tunillan-nartuanik tunillat-sinneq	Ullut 3-30			Meeraq peqqissippat
Oquninneq	Sap. akunneri-qaammatit	aniorneqalernermit	Nakorsartilernissap tungaanut	Killilersorneqan-ngilaq
Sakialluut Tuberkulose	Qaammatit ukiut			Nappaammut tunngasoq takuuk
Tick-borne encephalitis, TBE	Ullut 7-14			Meeraq peqqissippat
Ulluni pingasuni kissarneqarneq (exanthema subitum)	Sap.ak. 1-2	Ilisimaneqanngilaq	Ilisimaneqanngilaq	Meeraq peqqissippat
Unngut (moluscum contagiosum)	Sap.ak.1 – qaammatit 6	Unnguninnermiit	Nakorsaaneq aallartippat	Killilersorneqan-ngilaq
Unngut	Qaammatit 2-3	Unnguninnermiit	Nakorsaaneq aallartippat	Killilersorneqan-ngilaq. Isikkani unngut mattuser-neqarnissaat imal. immikkut nakorsar-neqarnissaat in-nersuussutaavoq
Isikkut aseruuttoorneq	Ullut unnuallu 1-3	Isikkut sakkortuumik aseruuttoornermut ersiutit takkunne-riit tunillaassinnaa-voq	Isikkut annertuumik aseruuttoorneq sivikinnerpaamik ulluni marlunni nakorsartereernerup tungaanut tuniluuttarpoq	Sivikinnerpaamik ulluni marlunni nakorsartereerni-kut nappaammul-lu ersiutaaruppat Sakkukitsumik aseruuttoornerit killeqartinneqanngil-lat

Nittartakkani atuarsinnaasatit

www.sst.dk

Qallunaat Nunaanni Sundhedsstyrelse

Tassani nappaatit tuniluuttut, meeqqat nappaataat tuniluuttut, meeqqat peqqis-susaat, naartusunik sullissineq ulluuneranilu paaqqinnittarfinni eqqiluisaarneq pillugit paasissutissat nalinginnaasut pissarsiarineqarsinnaapput. Qulequtaq Sundhed og Forebyggelse takuuk.

www.ssi.dk

Statens Serum Institut

Tassani ilaatigut nappaatit tuniluuttut ataasiakkaat, meeqqanik akiuussutissii-sarneq, eqqiluisaarneq tamatumunngalu ilanngullugu assaat eqqiluitsuutinnis-saat pillugit paasissutissat pissarsiarineqarsinnaapput.

www.at.gl

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik

www.sundhedsoplysning.dk

Komiteen for Sundhedsoplysning

Tassani Sundhedsstyrelse-p Fødevarestyrelse-llu angajoqqaanut, perorsaasunut peqqinnissaqarfimmilu sulisunut naqitanngorlugit saqqummersitaat inniminner-neqarsinnaapput.

www.dpil.dk

Det Jordbrugsvidenskabelige fakultet. Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr, Skadedyrslaboratoriet.

Tassani ilaatigut kumaat pillugit paasissutissat sukumiinerusut pissarsiassaap-put.

www.nalunaarutit.gl

Inatsisit takukkit.

www.nun.gl

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik.